

การบูรณาการองค์ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์4.0

Thailand 4.0: Bundit Pattanasilpa Institute's Knowledge Integration of Art and Culture

นางสาวสิริสกุล เกติมี

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน

ประจำปีงบประมาณ 2562

ลิขสิทธิ์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การบูรณาการองค์ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ กิจสนาโยธิน มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมภพ เพ็ญจันทร์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษร เอ็มโอด วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงหทัย พงศ์ประสิทธิ์ คณะศิลปะวิจิตร

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการนำไปเป็นแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ในอนาคตต่อไป

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ให้มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้กับผู้ใช้บัณฑิตต่อไป

สิริสกุล เกิดมี

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

การบูรณาการองค์ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ แจกแบบสอบถามพร้อมชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ให้กับครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและนักศึกษาที่ทำการจัดการองค์ความรู้ ทั้ง 19 หน่วย และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 120 คน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าทางสถิติ เพื่อหา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่ตีที่สุด อันดับหนึ่ง คือ จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.33 และอันดับสุดท้าย คือ บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปวยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.70

คำสำคัญ : 1. การจัดการความรู้ 2. บูรณาการ 3. องค์ความรู้ 4. วัฒนธรรม 5. ไทยแลนด์4.0

Abstract

The Purpose of this research was to Thailand 4.0: Bundit Pattanasilpa Institute's Knowledge Integration of Art and Culture for Research and Innovation Plan for Conservation and Knowledge Creation of Art and Culture

The research is a survey. This research aimed Research and Innovation Plan for Conservation and Knowledge Creation of Art and Culture. The participants were Teachers, educational personnel and students who manage knowledge in all 19 units and 120 people. The data was analyzed for descriptive statistics by using percentage, average value and standard deviation.

The results of Thailand 4.0: Bundit Pattanasilpa Institute's Knowledge Integration of Art and Culture for Research and Innovation Plan for Conservation and Knowledge Creation of Art and Culture. The results showed Best practices that most Diffusion to community with the mean 4.33. The last one were Integration of activities for patients with the mean 3.70

Key Words : 1. Knowledge management 2. Integration 3. Knowledge 4. Culture
5. Thailand 4.0

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
Abstract	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 คำถามในการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.6 นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบูรณาการ	9
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม	13
2.4 ข้อมูลพื้นฐานสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	17
2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
3.1 ประชากร	47
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	48
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
3.5 การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
5.1 สรุปผลการวิจัย	54
5.2 อภิปรายผล	56
5.3 บทสรุป	63
5.4 ข้อเสนอแนะ	63
บรรณานุกรม	64
ประวัติผู้วิจัย	68

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

“บัณฑิตพัฒนศิลป์” เป็นนามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปถัมภ์มรดกศิลปวัฒนธรรมไทย โปรดเกล้าฯ พระราชทาน เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2540

ในอดีตงานศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านนาฏดุริยางค์ และช่างศิลป์ได้รับการอุปถัมภ์อยู่ภายใต้พระบารมีพระมหากษัตริย์พระบรมวงศานุวงศ์ หรือได้รับการอนุเคราะห์จากขุนนางผู้ใหญ่ คหบดีรวมทั้งนักบวชต่อมาเมื่อมีการสถาปนากรมศิลปากรขึ้นเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอด สร้างสรรค์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม จึงได้จัดตั้งสถานศึกษานาฏดุริยางค์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็น โรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ โรงเรียนสังคีตศิลป์ โรงเรียนนาฏศิลป์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามลำดับ ส่วนการจัดการศึกษาด้านช่างศิลป์ ได้จัดตั้งสถานศึกษาในชื่อโรงเรียนประณีตศิลป์ และเป็นวิทยาลัยช่างศิลป์ ต่อมาตามลำดับ

นาม “บัณฑิตพัฒนศิลป์” เป็นนามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปถัมภ์มรดกศิลปวัฒนธรรมไทย โปรดเกล้าฯ พระราชทาน เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นการยกระดับการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ เพื่อนำศิลปมาพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เดิมเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการสถาปนาขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2541 โดยมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์ทั้งไทยและสากล การดำเนินการในการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เริ่มตั้งแต่พุทธศักราช 2541 โดยกรมศิลปากรซึ่งได้พยายามผลักดันในเรื่องการยกระดับการศึกษาวชิชาชีพพิเศษเหล่านี้ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จจนกระทั่งเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 มีการประกาศจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 115 ตอนที่ 79 หน้า 13-23 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เปิดดำเนินการสอนครั้งแรกใน 3 คณะวิชา คือ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา ตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เป็นหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) 2 ปี สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (ปนส.) จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ ทุกแห่ง และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรศิลปกรรมวิชาชีพชั้นสูง (ศ.ปวส.) จากวิทยาลัยช่างศิลป์ ทุกแห่ง

ในปีการศึกษา 2547 ได้ขยายการผลิตบัณฑิต โดยเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี (4ปี) ในคณะศิลปวิจิตรและคณะศิลปนาฏดุริยางค์เปิดหลักสูตรปริญญาตรี (5ปี) ในคณะศิลปศึกษา และเปิดเครือข่ายห้องเรียนคณะศิลปศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภูมิภาค

ปีการศึกษา 2548 ได้ขยายการผลิตบัณฑิตคณะศิลปวิจิตรในห้องเรียนเครือข่ายวิทยาลัยช่างศิลป์
สุพรรณบุรี

ปีการศึกษา 2550 ได้ขยายการผลิตบัณฑิตคณะศิลปนาฏดุริยางค์ในห้องเรียนเครือข่ายวิทยาลัย
นาฏศิลปภาพสินธุ์และวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

ปัจจุบันสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ดำเนินการ
ตามพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 124
ตอนที่ 32 วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ส่งผลให้สถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์เปลี่ยนสถานะเป็นนิติบุคคลแยกออกจากกรมศิลปากรตามบทเฉพาะกาล มาตรา 59 ให้โอน
บรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สินงบประมาณ หนี้ สิทธิข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั้ง 15 วิทยาลัย สังกัดกรม
ศิลปากร มาเป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ตามพระราชบัญญัตินี้ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีอำนาจหน้าที่
ตามที่ระบุในวัตถุประสงค์ของสถาบัน มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550
ที่ว่า “ให้การศึกษาและส่งเสริมวิชาการตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพชั้นสูงด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ คีตศิลป์
และช่างศิลป์ทั้งไทยและสากล รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทำการสอน ทำการแสดง
ทำการวิจัย และให้บริการทางวิชาการ ตลอดจนส่งเสริม สืบสาน สร้างสรรค์ ทุนบำรุง และเผยแพร่
ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนในท้องถิ่น” โดยสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตั้งแต่ระดับการศึกษา ชั้นพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะถึงระดับ
ปริญญาเอก ดังนั้นสถาบันฯ นอกจากจะดำเนิน การเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ปริญญาตรี
(5 ปี) และปริญญาตรี (4 ปี) ในคณะวิชา ในเครือข่ายห้องเรียน คณะศิลปศึกษา คณะศิลปนาฏดุริยางค์
ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภูมิภาค ทั้ง 11 แห่ง เครือข่ายห้องเรียนของคณะศิลปวิจิตรในวิทยาลัยช่างศิลป์
สุพรรณบุรีแล้ว ยังมีหน้าที่จัดการศึกษาระดับพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะด้านและระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ รวม 15 แห่งด้วย โดยมีส่วนราชการที่จัดการศึกษาในสังกัด
จำนวน 18 แห่ง ตามกฎกระทรวงจัดตั้งส่วนราชการในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
พ.ศ. 2551 วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2551 ดังนี้

1. คณะศิลปวิจิตร
2. คณะศิลปนาฏดุริยางค์
3. คณะศิลปศึกษา
4. วิทยาลัยนาฏศิลป์
5. วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
6. วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช
7. วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง
8. วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด
9. วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

10. วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์
11. วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี
12. วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี
13. วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง
14. วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
15. วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา
16. วิทยาลัยช่างศิลป์
17. วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี
18. วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

นอกจากนั้นสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้มีนโยบายขยายโอกาสให้แก่บัณฑิตจากสถาบันฯ และสถาบันอื่นที่จะเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์ และพัฒนาบุคลากรของสถาบันให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านศิลปะเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาต่อไปพัฒนาการจัดการศึกษาแก่หน่วยงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้ดำเนินการโครงการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยและเริ่มจัดทำหลักสูตรระดับปริญญาโทมาตั้งแต่ ปีการศึกษา 2550

ปีการศึกษา 2552 หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิตสาขานาฏศิลป์ไทย และหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ไทย ได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในการประชุม ครั้งที่ 7/2552 วันที่ 5 ตุลาคม 2552 และได้รับคำรับรองจากคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ตามหนังสือที่ ศธ 0506(2)/2249

ปีการศึกษา 2553 จึงได้เริ่มเปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาโท 2 สาขาวิชา คือ สาขานาฏศิลป์ไทยและสาขาดุริยางคศิลป์ไทย

ปีการศึกษา 2554 ได้ขยายการผลิตบัณฑิตคณะศิลปปริวรรตในห้องเรียนเครือข่ายวิทยาลัยช่างศิลป์ และขยายการผลิตบัณฑิตคณะศิลปศึกษาในห้องเรียนเครือข่ายวิทยาลัยนาฏศิลป์

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม มีการกำหนดประเด็นความรู้และเป้าหมายของการจัดการความรู้ ตามพันธกิจของสถาบันฯ ทั้ง 5 ข้อ คือ

1. จัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ดุริยางคศิลป์คีตศิลป์และทัศนศิลป์ระดับพื้นฐานวิชาชีพถึงวิชาชีพชั้นสูงที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับระดับชาติและนานาชาติ
2. สร้างงานวิจัย งานสร้างสรรค์ นวัตกรรมที่เป็นองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างมีคุณค่าแก่สังคม
3. เป็นศูนย์กลางบริการวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม
4. อนุรักษ์ พัฒนา สืบสาน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
5. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

โดยเฉพาะในการจัดการศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม และการส่งเสริม ให้สร้างสรรค์ผลงาน การจัดการความรู้ เพื่อเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าแก่สังคม เพื่อตอบสนองพันธกิจ มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

ที่ชัดเจนเพื่อมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะด้านการผลิตบัณฑิตและด้านการวิจัย และยังครอบคลุมในสาขา ด้านการศึกษา การเรียนการสอน การบริหารจัดการองค์กร นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ โดยได้มีการดำเนินการจัดการความรู้ ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ปีละประมาณ 20 เรื่อง ตลอด 4 ปีที่ผ่านมา ยังไม่มีการบูรณาการองค์ความรู้ของสถาบันฯ ให้ก้าวทันต่อยุคสมัยและยังไม่มี การพัฒนาศักยภาพทางด้านการจัดการองค์ความรู้ที่ชัดเจน ซึ่งปัจจุบันทั้งรัฐบาลและกระทรวงวัฒนธรรม มีการ มอบนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ให้แก่หน่วยงานในสังกัด ไปพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและ อนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของไทย

ดังนั้นสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนแปลง กับการจัดการองค์ความรู้ให้ตอบสนองใน “ยุคไทยแลนด์ 4.0” โดยควรมีการบูรณาการองค์ความรู้ของสถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ ทั้งระบบตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ ให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทาง เดียวกัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาองค์ความรู้ สามารถพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีสมรรถนะที่สามารถแข่งขันและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดแนวทางดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัย เรื่องการบูรณาการองค์ความรู้ทาง ศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 มุ่งหวังเพื่อศึกษาการจัดการองค์ความรู้ ทิศทางและแนวทางในการบูรณาการเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาไทยในยุค 4.0 รวมไปถึงการอนุรักษ์ รักษา ไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของไทย

1.2 คำถามในการวิจัย

จะมีวิธีหรือกระบวนการอย่างไร ในการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์ไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0

1.3 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ใน ยุคไทยแลนด์ 4.0

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่ทำการจัดการความรู้ ทั้ง 18 หน่วย จำนวน 120 คน ได้แก่

- 1.1 วิทยาลัยนาฏศิลป์
- 1.2 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
- 1.3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
- 1.4 วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์
- 1.5 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
- 1.6 วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา
- 1.7 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

- 1.8 วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี
- 1.9 วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง
- 1.10 วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง
- 1.11 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช
- 1.12 วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่
- 1.13 วิทยาลัยช่างศิลป์
- 1.14 วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี
- 1.15 วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช
- 1.16 คณะศิลปนาฏดุริยางค์
- 1.17 คณะศิลปศึกษา
- 1.18 คณะศิลปวิจิตร

2. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2561 ถึง 30 กันยายน 2562

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

1.6 นิยามศัพท์

1. การจัดการความรู้ (Knowledge management - KM) หมายถึง การรวบรวม สร้าง จัดระเบียบ แลกเปลี่ยนและประยุกต์ใช้ความรู้ในองค์กรโดยพัฒนาระบบจาก ข้อมูล ไปสู่ สารสนเทศ เพื่อให้เกิดความรู้ และปัญญาในที่สุด
2. บูรณาการ หมายถึง กระบวนการผสมผสานเชื่อมโยงองค์ความรู้ตั้งแต่ 2 องค์ความรู้ขึ้นไปเข้าด้วยกันอย่างสอดคล้องเป็นระบบ
3. องค์ความรู้ หมายถึง ความรู้ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แล้วนำมาบูรณาการเข้าเป็นความรู้ในระดับที่สูงขึ้น
4. วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำความเจริญอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมในการแต่งกาย, วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมชาวเขา
5. ไทยแลนด์4.0 หมายถึง นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือ โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการองค์ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษารวบรวมแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้
2. แนวคิดเกี่ยวกับบูรณาการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม
4. ข้อมูลพื้นฐานสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้

แนวความคิดขององค์การแห่งการเรียนรู้ ได้มีการกล่าวถึงไว้ในวรรณกรรมต่างๆ ซึ่งย้อนหลังไปเมื่อประมาณ ค.ศ. 1978 คริส อาร์จิริส (Chris Argyris) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาการศึกษาและพฤติกรรม องค์การของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ร่วมกับศาสตราจารย์ด้านปรัชญา คือ โด널ด์ ชุน (Donald Schon) แห่งสถาบันเทคโนโลยีของแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology: MIT) สร้างผลงานการเขียนที่เสนอแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ไว้ แต่เนื่องจากผลงานเหล่านั้นมีลักษณะเชิงวิชาการชั้นสูงยากต่อการศึกษาและเข้าใจ จึงทำให้ไม่มีใครได้รับความนิยมนเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามในช่วง ค.ศ.1980 เรื่อยมาแนวคิดดังกล่าวเริ่มกลับมาได้รับความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญในศักยภาพ แต่ยังคงได้รับความนิยมนในวงแคบ เช่น กรณีของบริษัทเซลล์ ที่เริ่มนำเอาองค์การแห่งการเรียนรู้มาเชื่อมโยงเข้าเป็นแผนกลยุทธ์ของบริษัท (Marquardt, 1996)

ทฤษฎีการจัดการความรู้ของ Peter M. Senge's

ค.ศ.1990 ปีเตอร์ เซงกี (Peter M. Senge Ph.D.) ศาสตราจารย์แห่ง MIT Sloan School of Management ได้เขียน “The Fifth Discipline : The Art and The Learning Organization” หรือ “วินัย 5 ประการ” แนวคิดเพื่อนำ องค์การไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization:LO) และได้รับความนิยมนปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในเวลาต่อมาจนถึงปัจจุบันมีองค์การที่ได้นำเอาแนวคิดเรื่อง องค์การแห่งการเรียนรู้มาปฏิบัติในต่างประเทศและได้รับความสำเร็จในการเป็นบริษัทระดับโลก ได้แก่ บริษัท โมโตโรล่า วอลล์มาร์ท บริติชปิโตรเลียม ซีรอกซ์ เจอเนอร์ลิลีเกทริกซ์ ฟอร์ดมอเตอร์ ฮาเลย์เดวิดสัน โกดัก ฮิวเล็ดแพคการ์ด ไอบีเอ็ม ฮอนดา โซนี่ และสามเอ็ม เป็นต้น จะเห็นได้ว่า แนวคิดในการสร้างเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เริ่มแผ่ขยายไปทั่วทุกมุมโลก โดยเฉพาะช่วง ค.ศ. 1990 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่มีบุคคลผู้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ และในปีค.ศ. 1991 ปีเตอร์ เซงกี (Peter Senge) ได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถาบันเทคโนโลยีแห่งแมสซาชูเซตส์ (MIT Center for

Organizational Learning) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการสังเคราะห์ทฤษฎี และวิธีการต่างๆ ในการเผยแพร่แนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต (วีระวัฒน์, 2544)

จนกระทั่ง American Society for Training Development-ASTD สมาคมเพื่อการฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐอเมริกา ได้ประกาศเกียรติคุณให้เขาเป็นนักวิชาการเกียรติคุณดีเด่นประจำปี ค.ศ.2000 ปีเตอร์ เซงก์ (Peter M. Senge) กล่าวว่า “Learning in organization means the continuous testing of experience, and the transformation of that experience into knowledge—accessible to the whole organization, and relevant to its core purpose.” ซึ่งมีนักวิชาการไทยให้คำจำกัดความไว้ว่า “องค์กรที่บุคลากรภายในองค์กรได้ขยายความสามารถของตนอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคลและระดับองค์กร เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่บุคคลในระดับต่างๆ ต้องการอย่างแท้จริง เป็นองค์กรที่บุคลากรมีความคิดใหม่ๆ และการแตกแขนงของความคิดได้รับการยอมรับเอาใจใส่ เป็นองค์กรที่บุคลากรในองค์กรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่จะเรียนรู้ไปด้วยกันทั้งองค์กร”

ความหมายขององค์การแห่งการเรียนรู้

Peter Senge ศาสตราจารย์วัย 50 ปี ของสถาบัน MIT ของสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ MIT Center for Organizational Development และเป็นผู้เขียนหนังสือชื่อ "The fifth Discipline" ได้ให้ความหมายของ "Learning Organization" ว่า "เป็นองค์กรที่ซึ่งคนในองค์กรได้ขยายขอบเขตความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับบุคคลระดับกลุ่มและระดับองค์กรเพื่อนำไปสู่จุดหมายที่บุคคลในระดับต่าง ๆ ต้องการอย่างแท้จริงเป็นองค์กรที่มีความคิดใหม่ๆและการแตกแขนงของความคิดได้รับการยอมรับเอาใจใส่และเป็นองค์กรที่ซึ่งบุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ในเรื่องของวิธีการที่จะเรียนรู้ไปด้วยกันทั้งองค์กร"

แนวทาง 5 ประการในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ (The Five Disciplines)

Peter Senge ได้เสนอแนวความคิดของการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ด้วยกรอบความรู้ 5 สาขา วิชาการ ที่เรียกว่า The five disciplines ซึ่งจะเป็แนวทางหลักในการสร้างองค์การการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น The five disciplines หรือแนวทางสำคัญ 5 ประการที่จะผลักดันและสนับสนุนให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ขึ้นประกอบด้วย (องค์การแห่งการเรียนรู้. วารสารการศึกษาพยาบาล 10(3) : 13-14)

1. การเรียนรู้ของสมาชิกในองค์กร (Personal Mastery)

คือ ลักษณะการเรียนรู้ของคนในองค์กรซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ขององค์การได้ สมาชิกขององค์การที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ นั้น จะมีลักษณะสนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความปรารถนาที่จะเรียนรู้เพื่อเพิ่ม ศักยภาพ ของตน มุ่งสู่จุดหมาย และความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้

2. ความมีสติ (Mental Model)

คือ แบบแผนทางจิตสำนึกของคนในองค์กรซึ่งจะต้องสะท้อนถึงพฤติกรรมของคนในองค์กรองค์การแห่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อ สมาชิกในองค์กรมีแบบแผนทางจิตสำนึกหรือความมีสติที่เอื้อต่อการสะท้อนภาพที่ถูกต้องชัดเจน และมีการจำแนกแยกแยะโดยมุ่งหวังที่จะปรับปรุงความถูกต้อง

ในการมองโลกและปรกกฎการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นรวมทั้งการทำความเข้าใจในวิธีการที่จะสร้างความกระจ่างชัดเพื่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องหรือมีวิธีการที่จะตอบสนองความเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏอยู่ได้อย่างเหมาะสม มี Mental Ability ไม่ผันแปรเร็วหรือท้อถอยเมื่อเผชิญกับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ซึ่งการที่จะปรับ Mental model ของคนในองค์กรให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องอาจจะใช้หลักการของศาสนาพุทธ ในการฝึกสติรักษาจิต และ ดำรงตนอยู่ในธรรมะ

3. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของคนในองค์กร (Shared Vision)

คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของคนทั้งองค์การองค์การแห่งการเรียนรู้จะต้องเป็นองค์การที่สมาชิกทุกคนได้รับการ พัฒนาวิสัยทัศน์ของตนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์รวมขององค์การซึ่งจะสนับสนุนให้เกิด การรวมพลังของสมาชิกที่มีความคาดหวังต่อความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าต่อไป ภายใต้จุดมุ่งหมาย เดียวกันของคนทั้งองค์การ

4. การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning)

คือ การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในองค์การโดยอาศัยความรู้และความคิดของมวลสมาชิก ในการแลกเปลี่ยน และพัฒนาความฉลาดรอบรู้และความสามารถของทีมให้บังเกิดผลยิ่งขึ้น เรียกว่า การอาศัย ความสามารถของสมาชิกแต่ละบุคคล องค์การแห่งการเรียนรู้จะเกิดได้เมื่อมีการรวมพลังของกลุ่มต่าง ๆ ภายในองค์การเป็นการรวมตัวของทีมงานที่มีประสิทธิภาพ สูงซึ่งเกิดจากการที่สมาชิกในทีมมีการเรียนรู้ ร่วมกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กันอย่างต่อเนื่องและ สม่ำเสมอ

5. ระบบการคิดของคนในองค์การ (Systems Thinking)

คือ กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ เป็นกระบวนการในการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเห็นแบบแผน เห็นขั้นตอนของการพัฒนา คือ เห็นทั้งป่า และเห็นต้นไม้แต่ละต้นด้วย (See Wholes instead of part, See the forest and the trees)

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ (Knowledge management) หมายถึง การยกระดับความรู้ เพื่อสร้างผลประโยชน์จากต้นทุนทางปัญญาและหมายรวมถึง การจัดระบบ การจัดเก็บ และการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็นความรู้ (วิจารณ์ พานิช, 1 ธันวาคม 2548)

สำนักงาน ก.พ.ร.และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ ในองค์กร หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มา พัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้ง ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุดโดยที่ความรู้มี 2 ประเภท คือ

- ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอด ออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ บางครั้งจึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม

- ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่างๆ แลบางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม (สำนักงาน ก.พ.ร.และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ,คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้,2548)

ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ ว่าเป็นกระบวนการร่วมกันของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานย่อยขององค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นกว่าเดิมโดยมีเป้าหมายพัฒนางานและคน (วิจารณ์ พานิช, 2548;17)

พรธิดา วิเชียรปัญญา ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการความรู้ หมายถึงกระบวนการอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคล เพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรม และการจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคคลสามารถเข้าถึงได้ โดยอาศัยช่องทางต่างๆที่องค์กรจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เป็นไปเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์กร (พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547:32)

ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ว่า “คำว่า “การจัดการ” อาจทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ค่อยดีนักในสังคมไทย เพราะเหมือนจะไปใช้อำนาจจัดการอะไรๆ แต่คำว่า จัดการความรู้ (Knowledge Management) มีความหมายจำเพาะ ว่าหมายถึงการจัดการให้มีการค้นพบความรู้ ความชำนาญที่แฝงเร้นในตัวคน หาทางนำออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตกแต่งให้ง่ายต่อการใช้สอยและมีประโยชน์เพิ่มขึ้น มีการต่อยอดให้งดงาม และใช้ได้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงและกาลเทศะยิ่งขึ้น มีความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมเกิดขึ้นจากการเอาความรู้ที่ไม่เหมือนกันมาเจอกัน ข้อสำคัญก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนทั้งหมดที่ร่วมในกระบวนการก่อให้เกิดปัญญาพร้อม (Collective Wisdom) ทำให้แก้ปัญหาหรือพัฒนาในเรื่องยากๆ ได้สำเร็จ” (ประเวศ วะสี,2548:31-32)

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการความรู้คือ กระบวนการในการสร้างประมวล เผยแพร่ และใช้ความรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์,2549:47)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับบูรณาการ

บูรณาการ

คำว่า บูรณาการ มี ๒ ความหมาย ความหมายที่ ๑ คือ ทำให้เป็นเนื้อเดียวกันโดยรวมหรือผสมผสานส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น การสอนภาษาแบบบูรณาการ หมายถึง การรวมทักษะการพูด ฟัง อ่าน เขียน ไว้ในวิชาเดียวกัน หลักสูตรแบบบูรณาการสำหรับภิกษุสามเณร เป็นหลักสูตรที่รวมหลักสูตรธรรมศึกษา บาลีศึกษา และสามัญศึกษา ให้เป็นหลักสูตรเดียว

ความหมายที่ ๒ ของคำว่า บูรณาการ หมายถึงเชื่อมหรือประสานกับสิ่งอื่นหรือหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนหลายแห่งบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ที่มีรากฐานจากความเป็นไทยและนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน (ที่มา : บทวิทยุรายการ “รู้ รัก

ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เวลา ๗.๐๐-๗.๓๐ น.)

บูรณาการ

กระบวนการผสมผสานเชื่อมโยงองค์ความรู้ตั้งแต่ 2 องค์ความรู้ขึ้นไปเข้าด้วยกันอย่างสอดคล้องเป็นระบบ (ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 681.)

การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การประสานกลมกลืนกันของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญขององค์กร การบูรณาการที่มีประสิทธิผล เป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน (Alignment) และจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อการดำเนินการของแต่ละองค์ประกอบภายในระบบการจัดการผลการดำเนินการมีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์ (<http://www1.si.mahidol.ac.th/km/node/2287>)

การนำคำ “บูรณาการ” ไปใช้นั้นมีหลากหลายลักษณะ ซึ่งก็แล้วแต่การตีความให้เหมาะสมกับการใช้งาน แต่โดยรวมแล้วมีจุดร่วมกันคือ “การบูรณาการ” เป็นการผสมผสานทรัพยากรที่มีอยู่ นำมาบริหารจัดการจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนา หรือ ทำให้ดีขึ้น

ในวิชาด้านบริหารจัดการนับได้ว่าเป็นสาขาวิชาของการสร้างศัพท์บัญญัติที่หลากหลายแขนงหนึ่ง และมักใช้เป็นภาษาพูดโดยทั่วไป อาจเป็นเพราะผู้ที่อยู่ในแวดวงนักบริหารเป็นบุคคลสาธารณะที่ต้องมีการออกสู่สังคม คำพูดที่นำมาใช้เลยมักเป็นที่สนใจ และกลายเป็นประเด็นสาธารณะ อย่างกรณี “รากหญ้า” ที่ถูกนำมาใช้เป็นสรรพนามเรียกกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มประชาชนในชนบทที่เป็นฐานรากของเศรษฐกิจประเทศไทย “บูรณาการ” ก็เป็นอีกคำหนึ่งที่ถูกนำมาใช้กันแพร่หลาย นับแต่ผู้นำรัฐบาลชุดก่อนได้มีแนวนโยบายปรับปรุงแบบการปฏิบัติงานของผู้บริหารราชการ โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีลักษณะของ “การบูรณาการ” มากขึ้น โดยให้ยึดแนวทางการปฏิบัติงานในลักษณะของ CEO (Chief Executive Officer) ซึ่งภาคเอกชนเค้าทำกันอยู่ เพราะมองว่าเป็นการปฏิบัติงานที่ผู้น้ององค์กร จะต้องเป็นได้มากกว่า “ผู้ออกคำสั่ง” หรือ “ผู้บังคับบัญชาสูงสุด” ก็เลยมีศัพท์ เรียกกลุ่มผู้ว่าราชการที่ปรับปรุงแบบการปฏิบัติงานว่า “ผู้ว่าฯ CEO” สาเหตุที่จุดประกายอาจจะอธิบายถึงคำว่า “บูรณาการ” ก็เพราะเคยคุยกับนักศึกษาว่าทุกวันนี้ ทำอะไรก็ต้องรู้จัก “บูรณาการ” แม้แต่การตักส้มตำ ก็ต้องบูรณาการ แล้วนักศึกษาทราบหรือไม่ว่าบูรณาการนั้น คืออะไร ต้องทำอะไร ก็มีนักศึกษาคนหนึ่งตอบมาว่า บูรณาการคือ ผู้ว่าฯ CEO นั้นไงครับอาจารย์ ซึ่งพอถามนักศึกษาอื่นๆ ก็ยังไม่สามารถหาคำตอบที่ชัดเจนได้ แสดงให้เห็นว่าหลายๆคนแม้จะรู้จักคำว่าบูรณาการ แต่ก็ยังไม่ค่อยจะเข้าใจนัก ว่าสิ่งนี้คืออะไร ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ไม่ปรากฏคำว่า “บูรณาการ” แต่มีคำที่ใกล้เคียงคือ “บูรณภาพ” เป็นคำนาม หมายถึงความครบถ้วนบริบูรณ์ เช่น บูรณภาพแห่งดินแดน บูรณภาพแห่งอาณาเขต และคำว่า “บูรณาการรวมหน่วย” ซึ่งเป็นคำนาม หมายถึง การนำหน่วยที่แยก ๆ กันมารวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่วนอีกคำหนึ่งคือคำว่า “บูรณะ” เป็นคำกริยา หมายถึงซ่อมแซมให้กลับคืนดีเหมือนเดิม อย่างไรก็ตาม “บูรณาการ” ที่ใช้กันอยู่ในเชิงบริหารจัดการเป็นศัพท์ที่แปลมาจากภาษาอังกฤษ

คือ “integration” ที่หมายถึงการรวมตัวกันเป็นก้อน หรือเป็นกลุ่ม การผสมกัน การปรับตัวให้เข้า กับ สิ่งแวดล้อม หรือ “integrated” ซึ่งหมายถึงการรวมตัวกัน การประสานกัน เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่ ธุรกิจพยายามรวมตัวกันเพื่อเพิ่มพูนสรรพกำลังในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และอำนาจ ต่อรอง ขณะเดียวกันในระดับประเทศก็มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น AFTA NAFTA OPEC APEC ฯลฯ ทั้งนี้ล้วนมีเป้าประสงค์เดียวกันคือสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และเพิ่มอำนาจต่อรอง

จะเห็นว่า การนำคำ “บูรณาการ” ไปใช้นั้นมีหลากหลายลักษณะ ซึ่งก็แล้วแต่การตีความ ให้เหมาะสมกับการใช้งาน แต่โดยรวมแล้วมีจุดร่วมกันคือ “การบูรณาการ” เป็นการผสมผสานทรัพยากรที่มีอยู่ นำมาบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนา หรือ ทำให้ดีขึ้น นั้นหมายความว่า การบูรณาการนั้น ไม่มี สูตรสำเร็จรูปตายตัว แต่ผลที่ได้รับออกมาต้องดีกว่าเดิม ถ้าผสมผสานทรัพยากรแล้วแย่กว่าเดิมก็ถือว่าไม่ เกิดการบูรณาการ หากเปรียบเทียบการบริหารเป็นการดำน้ำดำ ผู้บริหารแต่ละคนก็มีเครื่องปรง วัสดุติดอยู่ ตรงหน้าผู้ที่สามารถผสมผสานได้สัมพันธ์ออกมาสารชาติออรอย ก็ถือว่าเป็นสัมพันธ์บูรณาการ ถ้าไม่ออรอยสัมพันธ์ นั้นก็ไม่บูรณาการ

ดังนั้น การเป็นผู้บริหารในลักษณะที่พึงประสงค์ของ CEO หรือ ผู้บริหารแบบบูรณาการ คือ จะต้องสามารถผสมผสานทรัพยากรภายใต้การบริหารงานของตนได้เป็นอย่างดี อาทิทรัพยากรบุคคล (human resources) ทรัพยากรที่เป็นทุน (capital) เวลา (time) เพื่อนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ตามความมุ่งหวัง (purpose) และเกิดการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น

คุณลักษณะของผู้บริหารแบบบูรณาการ จึงต้องมีทั้งศาสตร์ คือความรู้ ภูมิปัญญา ความ ชำนาญ และมีศิลป์คือความสามารถในการประสานความสัมพันธ์ของคนและทรัพยากรในหน่วยงานอย่าง เหมาะสม ให้สามารถปฏิบัติงานไปได้ด้วยความราบรื่น มีประสิทธิภาพ (efficiency) และเกิดประสิทธิผล (effective) (นาง จุรีวัลย์ ภัททิวุฒิ; <https://www.gotoknow.org/posts/74693>)

การบูรณาการ หมายถึง การเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ทุกชนิดที่บรรจุอยู่ในแผนของ หลักสูตร เป็นการเชื่อมโยงในแนวนอน ระหว่างหัวข้อ และเนื้อหาต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิ พินัย ทักษะพินัย และจิตพินัย การบูรณาการทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และรู้ในเรื่องนั้น อย่างลึกซึ้ง การบูรณาการความรู้เป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะในยุคที่มีความรู้ ข้อมูล ข่าวสารมาก จึงเกิดหลักสูตร ที่เรียกว่า หลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curricula) ซึ่งพยายามสร้างหัวเรื่อง (Themes) ในวิชาต่าง ๆ โดย นำความคิดหลักในวิชามาสัมพันธ์กัน และสัมพันธ์กับวิชาอื่นด้วย (ขวัญฤดี เกิดทรัพย์. (2552). การบูรณาการ หมายถึง.)

ระบบการจัดการแบบบูรณาการ Integrated Management System (IMS)

มาตรฐานข้อกำหนดระบบการจัดการแบบบูรณาการเป็นการรวมการจัดการด้าน คุณภาพ สิ่งแวดล้อม และอาชีพ อนามัยและความปลอดภัยเข้าด้วยกัน กำหนดขึ้นโดยใช้มาตรฐาน ISO 9001 ISO 14001 และมอก.18001 เป็นแนวทาง ซึ่งมาตรฐานฉบับนี้สามารถนำไปใช้ได้กับองค์กรทุกประเภท ทุกขนาด ทุกสาขาอาชีพ เพื่อเป็นข้อกำหนดสำหรับองค์กรในการนำระบบบริหารงานคุณภาพ ระบบการจัดการ

สิ่งแวดล้อม และระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยไปใช้ในลักษณะบูรณาการเป็นระบบการจัดการหนึ่งเดียว และสามารถจะประยุกต์ใช้รวมเข้ากับระบบการจัดการอื่น ๆ ได้

มาตรฐานระบบการจัดการแบบบูรณาการ

มาตรฐานฉบับนี้ ได้พัฒนาขึ้นโดยนำข้อกำหนดตามมาตรฐาน ISO 9001 ISO 14001 และ มอก. 18001 มาบูรณาการเป็นมาตรฐานฉบับเดียว โดยครอบคลุมสาระสำคัญของข้อกำหนดตามมาตรฐาน ISO 9001 ISO 14001 และ มอก.18001 ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่สามารถนำไปปฏิบัติให้ครอบคลุมด้านคุณภาพ สิ่งแวดล้อม และอาชีวอนามัยและความปลอดภัยภายใต้วิธีการหรือขั้นตอนการดำเนินการและช่วงเวลาเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มาจัดทำรวมเป็นข้อกำหนดเดียวกัน เช่น ข้อกำหนดด้านเอกสาร นโยบาย การวางแผน การทบทวนของฝ่ายบริหาร การจัดการทรัพยากร การตรวจประเมินภายใน การปรับปรุง เป็นต้น และสำหรับข้อกำหนดเฉพาะ (Unique requirements) ของแต่ละระบบการจัดการจะระบุเป็นข้อกำหนดที่แยกเฉพาะการบริหารจัดการในเรื่องนั้นๆ เช่น การวางแผนทำให้เป็นผลิตภัณฑ์ ประเด็นสิ่งแวดล้อมและการประเมินความเสี่ยง การรับรองกระบวนการผลิตและการบริการ การซัพพลายและการสอบกลับได้ ทรัพย์สินของลูกค้า การเตือนอันตราย ความพึงพอใจของลูกค้า การเฝ้าระวังและการวัดผลผลิตภัณฑ์ และการควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด เป็นต้น

ประโยชน์ที่ได้จากระบบการจัดการแบบบูรณาการโดยการจัดการเชิงกระบวนการ

มาตรฐานฉบับนี้ ส่งเสริมให้มีการจัดการเชิงกระบวนการในการพัฒนา นำไปปฏิบัติ และการปรับปรุงประสิทธิผลของระบบการจัดการแบบบูรณาการสำหรับการจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เพื่อเพิ่มความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการบรรลุตามข้อกำหนดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในการดำเนินงานที่มีประสิทธิผลขององค์กร จะต้องมีการซัพพลายและจัดการกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ทรัพยากร และมีความเชื่อมโยงกัน เพื่อช่วยในการแปลงปัจจัยนำเข้า (Inputs) ไปเป็น ผลที่ได้ (Outputs) ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถพิจารณาได้ว่าเป็นกระบวนการ และบ่อยครั้งที่ผลที่ได้จากกระบวนการหนึ่งจะเป็นปัจจัยนำเข้าในกระบวนการต่อไป

การประยุกต์ระบบของกระบวนการภายในองค์กร รวมทั้งการซัพพลาย และการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการ และการจัดการกระบวนการต่างๆ เหล่านี้สามารถเรียกว่า “การจัดการเชิงกระบวนการ”

ข้อดีของการจัดการเชิงกระบวนการ คือ มีการควบคุมความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการต่างๆ ในระบบ รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการต่างๆ ทำให้เกิดการพัฒนาระบบโดยองค์รวม

(แหล่งที่มา: <https://www.masci.or.th/service/%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%B9%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B8%B2%E0%B8%81/>)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม

ความหมายศิลปวัฒนธรรม

ความหมายของศิลปะ

ศิลปะ คือ ความงาม คุณค่าของความงาม หรือผลงานของมนุษย์ที่มีจุดมุ่งหมายการสร้างสรรค์และแสดงออกถึงความงาม เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจของมนุษย์ ให้มนุษย์มีอารมณ์เพลิดเพลินและมีความสุขแห่งชีวิตอย่างแท้จริง

ขอบข่ายของงานศิลปะ

- วิจิตรศิลป์ (Fine Arts) เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ภาพพิมพ์ วรรณกรรม นาฏศิลป์
- ประยุกต์ศิลป์ (Applied Artes) เช่น ศิลปะพื้นบ้าน

ความหมายของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม – พ.ศ.2483 ในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติพ.ศ. 2485 นิยามความหมายว่า วัฒนธรรมหมายความว่า ลักษณะที่แสดงออกถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชน

มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า "วัฒนธรรม" ไว้มากมาย แต่เมื่อพิจารณาถึงสาระสำคัญแล้ว สรุปได้ว่า "วัฒนธรรม" หมายถึง "แบบอย่างหรือวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนแต่ละกลุ่ม เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การอยู่ร่วม กันอย่างปกติสุขในสังคม" วัฒนธรรมแต่ละสังคมจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ และทรัพยากร ต่างๆ ลักษณะอีกประการหนึ่งของวัฒนธรรมคือ เป็นการสั่งสมความคิด ความเชื่อ วิธีการ จาก สังคมรุ่นก่อน ๆ มีการเรียนรู้ และสามารถถ่ายทอดไปยังรุ่นต่อไปได้ วัฒนธรรมใดที่มีรูปแบบ หรือ แนวความคิดที่ไม่เหมาะสม ก็อาจจะเลือนหายไป

(แหล่งที่มา : <http://hitthaiculture.blogspot.com/2011/08/blog-post.html>)

ศิลปวัฒนธรรม คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยความสามารถและ สติปัญญา ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญงอกงามทั้งทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้เป็นมรดกตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ภาษา เป็นการแสดงถึงความเป็นชาติที่อิสระมีเอกราชมาช้านานเนื่องจากคนไทยมีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง ตัวอักษรไทยประดิษฐ์ขึ้นโดยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ที่เรียกว่า “ลายสือไทย” เมื่อ พ.ศ. 1826 ทรงดัดแปลงมาจากอักษรขอมและมอญโบราณ ทั้งสำนวนภาษาและตัวหนังสือได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

ศิลปกรรม การมีศิลปกรรมของตนเองที่สวยงามเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ ชาติไทยเป็นอาณาจักรที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานจึงสั่งสมและสร้างสรรค์ศิลปกรรมไว้มากมายที่เป็นที่ชื่นชมของนานาชาติทั่วโลกสิ่งเหล่านี้ก็สามารถแสดงถึงความเจริญของประเทศชาติได้เหมือนกัน

ประติมากรรม ที่สำคัญของชนชาติไทยคือการหล่อและปั้นพระพุทธรูป โดยเฉพาะในสมัยสุโขทัย เป็นยุคที่ทำให้สวยงามที่สุด ส่วนพระพุทธรูปสำริดที่นับว่างดงามที่สุดคือ พระพุทธชินราช ที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก และพระพุทธรูปที่ถือว่ามีค่ามากที่สุด คือ พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรหรือพระแก้วมรกตในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพราะทำด้วยหินอันมีค่าแล้วยังเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของไทยด้วย

สถาปัตยกรรม เป็นสิ่งก่อสร้างทางพระพุทธศาสนาที่นับว่ามีความสำคัญของชาติไทย เช่น พระอุโบสถหินอ่อนวัดเบญจมบพิตรเป็นสถาปัตยกรรมไทยที่สวยงามมาก สร้างขึ้นในรัชกาลที่ 5 ออกแบบโดย สมเด็จเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ โดยใช้หินอ่อนสีขาวสร้าง พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สร้างขึ้นในรัชกาลที่ 1 เป็นวัดที่อยู่ในพระบรมมหาราชวังจึงไม่มีพระสงฆ์จำพรรษา เนื่องจากเป็นวัดที่พระเจ้าแผ่นดินทรงสร้างจึงมีความสวยงามวิจิตรพิสดารมาก จึงเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม กรุงเทพมหานคร สร้างขึ้นในรัชกาลที่ 2 ตามอย่างศาสนาพราหมณ์ แต่คนไทยนำมาสร้างตามศาสนาพุทธและพัฒนาเป็นแบบไทยที่งดงามจนกลายเป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน

จิตรกรรม จะพบเห็นได้อยู่ตามในวัด เช่น โบสถ์ วิหาร เป็นส่วนมาก เพราะเป็นการวาดภาพแบบไทย เช่นที่ระเบียงรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบรมมหาราชวัง วาดเป็นเรื่องรามเกียรติ์ หัตถศิลป์ เป็นงานช่างที่ทำด้วยมือ เช่น งานแกะสลักไม้ การปิดทอง งานประดับมุก ประดับกระจกสี และการทำเครื่องถมเงินและเครื่องถมทอง จะพบได้ตามวัดต่างๆ ผลงานชิ้นเอกที่ถือว่าเป็นงานฝีมือที่เยี่ยมมาก คือ การแกะสลักไม้บานประตูพระวิหารวัดสุทัศน์ฯ ซึ่งหาที่ไหนเสมอเหมือนไม่ได้ โดยใช้เครื่องมือพิเศษเชื่อกันว่าเป็นฝีมือพระหัตถ์ของรัชกาลที่ 2

นาฏศิลป์ เพื่อเป็นการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ต่อไป จึงได้มีวิทยาลัยนาฏศิลป์กรมศิลปากร เปิดสอนอยู่หลายจังหวัด เพื่อเป็นการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทยแขนงต่างๆ เช่น ละคร โขน ลิเก ฟ้อนรำ ดนตรี เป็นต้น เพราะมีความงดงามและอ่อนช้อยเป็นที่ชื่นชอบของชาวต่างชาติมาก

ละคร จะมี 3 อย่าง คือ

ละครชาตรี เป็นละครที่แสดงในภาคใต้ ที่นิยมเล่นจะเป็นเรื่อง มโนราห์ ละครนอกเป็นละครที่เล่นให้ประชาชนโดยทั่วไปดูเป็นละครที่เล่นนอกราชสำนัก

ละครใน คือ เป็นละครที่ผู้หญิงแสดงล้วน จะเล่นในราชสำนักในสมัยก่อน โขน การแสดงที่แบบอย่างมาจากประเทศอินเดีย แล้วนำมาพัฒนาเป็นแบบของไทย โดยจะใช้แสดงเรื่องรามเกียรติ์เท่านั้น เพราะผู้แสดงจะต้องสวมหัวโขนเป็นรูปต่างๆ ตามตัวแสดงนั้นๆ

ลิเก การแสดงที่ได้แนวคิดจาก เพลงสวด ดิเก้ร์ ของศาสนาอิสลามที่พวกเบอร์เซียหรือ ประเทศอิหร่าน นำเข้ามาสู่เมืองไทย

ดนตรี ดนตรีไทยมี 3 แบบ คือ

วงเครื่องสาย จะเน้นดนตรีประเภทเครื่องดีดและสีเป็นหลัก เช่น ซออู้ ซอด้วง จะเข้ ส่วนประกอบที่เป็นเครื่องเป่า เครื่องตี เช่น โทน ขลุ่ย และรำมะนา ส่วนมากนิยมบรรเลงในงานมงคลและงานทั่วๆ ไป

วงปี่พาทย์ จะเน้นเครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องตีและเครื่องเป่าเป็นหลัก เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ซ้องวง ปี่ ตะโพน กลอง และฉิ่ง ใช้บรรเลงประกอบการแสดง เช่น ลิเก หุ่น ละคร โขน และใช้บรรเลงในงานฉลอง งานบุญและงานศพ

วงมโหรี การนำเอาวงเครื่องสายและวงปี่พาทย์มาผสมกัน จะประกอบด้วย ซอสามสาย ระนาดเอก ซ้องวง ซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขลุ่ย เป็นต้น

ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ

ประเพณีไทยที่เป็นประเพณีที่ชาวต่างชาติรู้จักมาก ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ และลอยกระทง ส่วนประเพณีที่มีความสำคัญสำหรับคนไทยคือ ประเพณีสงกรานต์ ตรงกับวันที่ 13 เมษายนของทุกปี ชาวไทยถือว่าวันสงกรานต์เป็นวันปีใหม่ของไทยที่มีมาแต่โบราณ ซึ่งเป็นประเพณีที่รับมาจากศาสนาพราหมณ์ ที่นับเอาการเปลี่ยนย้ายราศีของดวงอาทิตย์เป็นตัวกำหนด ในวันที่ 13 เมษายน ดวงอาทิตย์จะย้ายจากราศีมีนมาสู่อราศีเมษ ในวันสงกรานต์คนไทยจะนิยม ทำบุญ ทำทาน สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ ก่อพระเจดีย์ทราย เล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนานระหว่างคนหนุ่มสาวและเด็กๆ ประเพณีลอยกระทง ตรงกับวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำเดือน 12 น้ำจะขึ้นเอ่อท่วมฝั่งแม่น้ำ เพราะเป็นฤดูน้ำหลาก ดวงจันทร์เต็มดวงส่องสว่างไปทั่ว โดยพิธีตอนเช้ามีการทำบุญตักบาตร ฟังเทศน์ฟังธรรม กลางคืนมีการลอยกระทงประดิษฐ์เป็นรูปต่างๆ ประดับดอกไม้ธูปเทียน เพื่อเป็นการขอขมาต่อพระแม่คงคา

การบวช การบวชของประเพณีไทยมี 2 อย่าง คือ การบวชเณรและการบวชพระ โดยการบวชเณรหรือบรรพชาจะเป็นการบวชเด็กชายที่นับถือศาสนาพุทธที่มีอายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป เณรจะรักษาศีล 10 ข้อ จุดประสงค์ของผู้ที่บวชสามเณรส่วนใหญ่มักจะต้องการศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งภาษาบาลีและนักธรรม ส่วนการบวชพระหรือการอุปสมบท เป็นการบวชให้ชายไทยที่มีอายุตั้งแต่ 20 มีบริบูรณ์ ขึ้นไป พระภิกษุจะรักษาศีล 227 ข้อ การบวชพระจะเป็นเรื่องยุ่งยากกว่าการบวชสามเณร พิธีการก็มีหลายขั้นตอน คนไทยส่วนใหญ่จะนิยมบวชในช่วงเข้าพรรษาเพราะจะได้อยู่ประจำในวัด 3 เดือนทำให้ศึกษาพระธรรมได้มาก

มารยาทไทย ถือเป็นมารยาทที่เป็นเอกลักษณ์ ที่ชาวต่างชาตินิยมยกย่อง การเคารพผู้อาวุโส ผู้น้อยที่มีวัยวุฒิและคุณวุฒิกว่าจะต้องแสดงความเคารพผู้อาวุโส ด้วยความนอบน้อมด้วยกิริยาท่าทาง เช่น การไหว้ การเดินก้มหลังเมื่อเดินผ่าน โดยการไหว้จะกระทำไปตามอาวุโส ถ้าเราอาวุโสน้อยก็ต้องไหว้ผู้มีอาวุโสมาก่อน เพราะเราจะต้องก้มหัวมาก การกราบพระพุทธรูปจะกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ การกราบพระสงฆ์จะกราบ 3 ครั้งแต่การกราบศพจะกราบครั้งเดียว

ความกตัญญู หมายถึง การรู้คุณผู้มีบุญคุณ กตเวทิตี หมายถึง การตอบแทนบุญคุณกับผู้ที่ทำอะไรให้เรา ช่วยเหลือเรา ถือว่าเป็นผู้มีบุญคุณ เช่น พ่อแม่ที่เลี้ยงเรามาตั้งแต่เกิด หรือผู้อื่นที่ช่วยเหลือเรายามเราทุกข์ยาก โดยที่เราจะต้องหาโอกาสตอบแทน เช่น การปรนนิบัติพ่อแม่ คอยช่วยเหลือการงานต่างๆ เป็นต้น การอ่อนน้อมถ่อมตน การแสดงความสุภาพอ่อนโยน ไม่แข็งกระด้างเหย่อหยิ่ง จะทำอะไรก็สุภาพอ่อนน้อม

ถ่อมตนไม่อวดดี ไม่แสดงกิริยาแข็งเทื่อ หยาบคาย ใครเห็นใครก็รัก ทำให้คนไทยสามารถทำงานหรืออยู่ร่วมกับใครก็ได้

การใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับวัยและฐานะของผู้คุย ภาษาไทยมีระดับการใช้ที่แตกต่างกัน โดยจะขึ้นอยู่กับวัยและฐานะของบุคคล เช่น ประชาชนกับพระราชวงศ์ ผู้บังคับบัญชากับลูกน้อง ข้าราชการกับพระสงฆ์ เด็กกับผู้ใหญ่ เป็นต้น เพื่อเป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่ใช่เป็นการแบ่งชนชั้นแต่อย่างใด แต่เป็นการแสดงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งสองฝ่าย เป็นวัฒนธรรมที่มีเฉพาะคนไทยเท่านั้น (แหล่งที่มา :

<http://202.183.204.137/km/?p=6939>)

ศิลปวัฒนธรรมไทย

ชาติไทยเป็นชาติที่เก่าแก่และมีวัฒนธรรมประจำชาติที่เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษและพัฒนาหล่อหลอมขึ้นในสังคมไทย จนมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองไม่ว่าจะเป็นภาษา วรรณคดี ศิลปวัตถุ ดนตรี อาหารและการแต่งกาย นอกจากนี้ คนไทยยังได้มีการยอมรับเอาวัฒนธรรมของชาติอื่นเข้ามาผสมผสาน โดยการนำมาดัดแปลงผสมผสานกันได้อย่างกลมกลืน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมของสังคมไทยที่มีเอกลักษณ์ในที่สุด (แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/silpwanththrmthiy/thima-khxng-wathnthrrm-thiy/home/khwam-hmay>)

ที่มาของวัฒนธรรมไทย

1) สิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และสังคมเกษตรกรรม เนื่องจากพื้นที่ของประเทศไทยส่วนใหญ่มีสภาพภูมิศาสตร์เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ คนไทยจึงมีความผูกพันกับแม่น้ำลำคลอง ทำให้เกิดวิถีชีวิตริมน้ำและประเพณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับน้ำที่สำคัญ เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

2) พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้ามาในประเทศไทยเป็นเวลานาน โดยคนไทยได้นำหลักคำสอนมาใช้ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ยังมีประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอีกเป็นจำนวนมาก เช่น การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า การบวชเพื่อสืบทอดศาสนา เป็นต้น

3) ค่านิยม เป็นแบบอย่างพฤติกรรมของคนในสังคมที่มีความแตกต่างกัน ค่านิยมบางอย่างกลายเป็นแกนหลักของวัฒนธรรมไทย เช่น ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งคนไทยให้ความเคารพและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอย่างมาก

4) การเผยแพร่และการยอมรับวัฒนธรรมจากต่างชาติ ในอดีตประเทศไทยได้รับวัฒนธรรมจากจีนและอินเดียเข้ามาผสมผสานกับวัฒนธรรมดั้งเดิม แต่ในปัจจุบันจากกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการหลั่งไหลของวัฒนธรรมต่างชาติมาในประเทศไทย โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่มาจากชาติตะวันตกที่เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น การแต่งกายตามแบบสากล การผูกเนคไท การสวมเสื้อนอก การสร้างบ้านเรือนรูปทรงต่าง ๆ เป็นต้น (แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/silpwanththrmthiy/thima-khxng-wathnthrrm-thiy/home/khwam-hmay/thima-khxng-wathnthrrm-thiy>)

2.4 ข้อมูลพื้นฐานสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ประวัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

“บัณฑิตพัฒนศิลป์” เป็นนามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปถัมภ์มรดกศิลปวัฒนธรรมไทย โปรดเกล้าฯ พระราชทาน เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2540

ในอดีตงานศิลปวัฒนธรรมทั้งด้านนาฏดุริยางค์ และช่างศิลป์ได้รับการอุปถัมภ์อยู่ภายใต้พระบารมีพระมหากษัตริย์พระบรมวงศานุวงศ์ หรือได้รับการอนุเคราะห์จากขุนนางผู้ใหญ่ คหบดีรวมทั้งนักบวชต่อมาเมื่อมีการสถาปนากกรมศิลปากรขึ้นเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบทอดสร้างสรรค์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรม จึงได้จัดตั้งสถานศึกษานาฏดุริยางค์ ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็น โรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ โรงเรียนสังคีตศิลป์ โรงเรียนนาฏศิลป์ และวิทยาลัยนาฏศิลป์ตามลำดับ ส่วนการจัดการศึกษาด้านช่างศิลป์ได้จัดตั้งสถานศึกษาในชื่อโรงเรียนประณีตศิลป์ และเป็นวิทยาลัยช่างศิลป์ ต่อมาตามลำดับ

นาม “บัณฑิตพัฒนศิลป์” เป็นนามที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์อุปถัมภ์มรดกศิลปวัฒนธรรมไทย โปรดเกล้าฯ พระราชทาน เมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นการยกระดับการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ เพื่อนำศิลปะมาพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เดิมเป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการได้รับการสถาปนาขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2541 โดยมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์ทั้งไทยและสากล การดำเนินการในการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เริ่มตั้งแต่พุทธศักราช 2541 โดยกรมศิลปากรซึ่งได้พยายามผลักดันในเรื่องการยกระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีพิเศษเหล่านี้ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จจนกระทั่งเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 มีการประกาศจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 115 ตอนที่ 79 หน้า 13-23 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เปิดดำเนินการสอนครั้งแรก ใน 3 คณะวิชา คือ คณะศิลปวิจิตร คณะศิลปนาฏดุริยางค์ และคณะศิลปศึกษา ตั้งแต่วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2542 เป็นหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) 2 ปี สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง (ปนส.) จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่ง และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรศิลปกรรมวิชาชีพชั้นสูง (ศ.ปวส.) จากวิทยาลัยช่างศิลป์ทุกแห่ง

ในปีการศึกษา 2547 ได้ขยายการผลิตบัณฑิต โดยเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ในคณะศิลปวิจิตรและคณะศิลปนาฏดุริยางค์ เปิดหลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ในคณะศิลปศึกษา และเปิดเครือข่ายห้องเรียนคณะศิลปศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภูมิภาค

ปีการศึกษา 2548 ได้ขยายการผลิตบัณฑิตคณะศิลปวิจิตรในห้องเรียนเครือข่ายวิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี

ปีการศึกษา 2550 ได้ขยายการผลิตบัณฑิตคณะศิลปนาฏดุริยางค์ในห้องเรียนเครือข่าย วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์และวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

ปัจจุบันสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ดำเนินการตามพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 124 ตอนที่ 32 วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ส่งผลให้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เปลี่ยนสถานะเป็นนิติบุคคลแยกออกจากกรมศิลปากรตามบทเฉพาะกาล มาตรา 59 ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สินงบประมาณ หนี้ สิทธิข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั้ง 15 วิทยาลัย สังกัดกรมศิลปากร มาเป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ตามพระราชบัญญัตินี้ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุในวัตถุประสงค์ของสถาบัน มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 ที่ว่า “ให้การศึกษาและส่งเสริมวิชาการตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพชั้นสูงด้านนาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์ทั้งไทยและสากล รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ทำการสอน ทำการแสดง ทำการวิจัย และให้บริการทางวิชาการ ตลอดจนส่งเสริม สืบสาน สร้างสรรค์ ทะนุบำรุง และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนในท้องถิ่น” โดยสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตั้งแต่ระดับการศึกษา ชั้นพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะถึงระดับปริญญาเอก ดังนั้นสถาบันฯ นอกจากจะดำเนิน การเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ปริญญาตรี (5 ปี) และปริญญาตรี (4 ปี) ในคณะวิชา ในเครือข่ายห้องเรียน คณะศิลปศึกษา คณะศิลปนาฏดุริยางค์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ภูมิภาค ทั้ง 11 แห่ง เครือข่ายห้องเรียนของคณะศิลปวิจิตรในวิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรีแล้ว ยังมีหน้าที่จัดการศึกษาระดับพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะด้านและระดับต่ำกว่าปริญญาตรีในวิทยาลัยนาฏศิลป์ และวิทยาลัยช่างศิลป์ รวม 15 แห่งด้วย โดยมีส่วนราชการที่จัดการศึกษาในสังกัดจำนวน 18 แห่ง ตามกฎกระทรวงจัดตั้งส่วนราชการในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. 2551 วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2551 ดังนี้

1. คณะศิลปวิจิตร
2. คณะศิลปนาฏดุริยางค์
3. คณะศิลปศึกษา
4. วิทยาลัยนาฏศิลป์
5. วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
6. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช
7. วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
8. วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
9. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
- 10.วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์
- 11.วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

- 12.วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
- 13.วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง
- 14.วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี
- 15.วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา
- 16.วิทยาลัยช่างศิลป์
- 17.วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี
- 18.วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช

นอกจากนั้นสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้มีนโยบายขยายโอกาสให้แก่บัณฑิตจากสถาบันฯ และสถาบันอื่นที่จะเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และช่างศิลป์ และพัฒนาบุคลากรของสถาบันให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านศิลปะเพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาต่อไปพัฒนาการจัดการศึกษาแก่หน่วยงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้ดำเนินการโครงการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยและเริ่มจัดทำหลักสูตรระดับปริญญาโทมาตั้งแต่ ปีการศึกษา 2550

ปีการศึกษา 2552 หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิตสาขานาฏศิลป์ไทย และหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ไทย ได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในการประชุม ครั้งที่ 7/2552 วันที่ 5 ตุลาคม 2552 และได้รับคำรับรองจากคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่าเป็นหลักสูตรที่สอดคล้อง กับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ตามหนังสือที่ ศธ 0506(2)/2249

ปีการศึกษา 2553 จึงได้เริ่มเปิดรับนักศึกษาระดับปริญญาโท 2 สาขาวิชา คือ สาขานาฏศิลป์ไทยและสาขาดุริยางคศิลป์ไทย

ปีการศึกษา 2554 ได้ขยายการผลิตบัณฑิตคณะศิลปวิจิตรในห้องเรียนเครือข่ายวิทยาลัยช่างศิลป์ และขยายการผลิตบัณฑิตคณะศิลปศึกษาในห้องเรียนเครือข่ายวิทยาลัยนาฏศิลป์

ที่ตั้ง

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม เลขที่ 119/19 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอ พุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

สัญลักษณ์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

สัญลักษณ์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นรูปพระพิฆเนศวร์ประทับนั่งในลักษณะเฉียงเล็กน้อยในกรอบวงกลม ด้านบนมีลวดลายไทยยกสูง ด้านล่างกรอบเป็นแถบริบบิ้น ภายในมีชื่อ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ความหมายของสี

สี ประจำสถาบัน สีเขียว

สี ประจำคณะศิลปวิจิตร สีชมพู

สี ประจำคณะศิลปนาฏดุริยางค์ สีแสด

สี ประจำคณะศิลปศึกษา สีฟ้า

ความหมายของสัญลักษณ์ประจำสถาบันฯ พระคเณศเป็นเทพเจ้าของอินเดีย นับถือกันว่าเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปะวิทยาการทั้งปวง ซึ่งหมายรวมถึงความเป็นเจ้าแห่งสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ ความกล้าหาญ ตลอดจนเป็นผู้พิทักษ์ไว้ซึ่งความยุติธรรม นอกจากนี้ชาวฮินดูยังคงให้ความสำคัญกับพระคเณศในฐานะเป็นเทพประจำความขัดข้องและเป็นผู้อำนวยความสะดวกสำเร็จให้ แก่กิจการต่างๆ อีกด้วย ดังนั้นพระคเณศจึงได้นามเฉพาะว่า “วิฆเนศวร” หมายถึงผู้เป็นใหญ่ใน ความขัดข้องหรืออุปสรรค และ “สิทธิดา” หมายถึงผู้อำนวย ความสำเร็จผล ด้วยเหตุที่พระคเณศมีคุณสมบัติและความสำคัญดังกล่าว ชาวฮินดูจึงมีคติเชื่อกันว่า เมื่อจะประกอบพิธีกรรมในลัทธิศาสนา หรือศึกษาเล่าเรียนศิลปวิทยาการต้องกล่าวคำไหว้บูชาต่อพระคเณศก่อน เพื่อให้ปลอดภัยรอดพ้นจากความขัดข้องหรืออุปสรรคทั้งปวง ตลอดจนอำนวยพรให้เกิดความสำเร็จลุล่วงด้วยดีในกิจการต่างๆ

ลักษณะ ของพระคเณศ มีรูปร่างเป็นมนุษย์ มีเศียรเป็นช้าง มีงาเดียว (บางรูปร่างหักข้างขวาหรือข้างซ้ายก็มี) เตี้ย พุงพลุ้ย หูยาน สีกายแดง (บางตำราว่าผิวเหลือง นุ่งห่มแดง ตามปกติมี ๔ กร) (บางตำราว่ามี ๖ กร หรือ ๘ กร) ถืองาช้าง บ่วงบาศ งาหัก และขนมโมทก (ขนมต้ม) บางตำราว่าถืออาวุธ และวัตถุแตกต่างกัน เช่น ถือขาม ขนมโมทก หม้อน้ำ ดอกบัว ผลส้ม สังข์ จักร หลาว ธนู คทา ขวาน ลูกประคำ ฆู ผลทับทิม หัวผักกาด เหล็กจาร และสมุดหนังสือ เป็นต้นความหมาย เครื่องหมาย และสีประจำ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

อัตลักษณ์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

สืบสาน สร้างสรรค์ งานศิลป์

อัตลักษณ์ของบัณฑิตสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

มืออาชีพงานศิลป์

อัตลักษณ์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับพื้นฐานและอาชีวศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

มืออาชีพงานศิลป์

เอกลักษณ์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

เป็นผู้นำด้านงานศิลป์

วิสัยทัศน์ (vision)

“สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ ที่มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ”

พันธกิจ (mission)

1. จัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ ระดับพื้นฐานวิชาชีพ ถึงวิชาชีพชั้นสูง ที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับระดับชาติและนานาชาติ
2. สร้างงานวิจัย งานสร้างสรรค์ นวัตกรรม ที่เป็นองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม อย่างมีคุณค่า แก่สังคม
3. เป็นศูนย์กลางบริการวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม
4. อนุรักษ์ พัฒนา สืบสาน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
5. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

ปณิธาน

มุ่งมั่นศึกษาส่งเสริมอนุรักษ์สืบสานสร้างสรรค์เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์(Objective)

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จัดการศึกษาและส่งเสริมวิชาการ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพถึงวิชาชีพชั้นสูง ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ และทัศนศิลป์ ทั้งไทยและสากล รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมระดับท้องถิ่น และระดับชาติ ทำการสอนการแสดง การวิจัย และให้บริการทางวิชาการ ตลอดจนอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ ส่งเสริม ทะนุบำรุง และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และศิลปวัฒนธรรมที่หลากหลายของชุมชนในท้องถิ่น

เป้าหมายสู่ความสำเร็จ

บุคลากรทุกระดับมีความมุ่งมั่น และมีเป้าหมายเดียวกันในการพัฒนาองค์กร เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพต่อองค์กรและสังคม

ค่านิยมหลัก (Core Values)

คุณลักษณะและบรรทัดฐานที่มีความเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดไว้ เพื่อให้บุคลากรยึดถือปฏิบัติร่วมกัน และส่งผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถาบัน และความสำเร็จของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ค่านิยมหลัก คือ เราประสบความสำเร็จร่วมกัน

W = Wisdom

มีจิตวิญญาณแห่งภูมิปัญญา คือ มีจิตวิญญาณการจัดการความรู้ ที่เชื่อมโยงกันทุกด้าน ทุกมิติเข้าด้วยกัน การคิดค้นลงมือปฏิบัติจริง ทำจริง ปรับปรุงแก้ไขจนเกิดเป็นองค์ความรู้

E = Efficiency in Education of Arts

มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา ทางด้านศิลปะคือมีความพร้อมในทุกด้านในการบริหารจัดการศึกษาทางด้านศิลปะและมีใจเป็นกลางในการบริหารจัดการ

A = Academic Excellence

ความเป็นเลิศทางวิชาการ คือ สร้างสรรค์และเผยแพร่งานทางวิชาการ/ศิลปวัฒนธรรมแก่สังคม ให้เป็นที่ประจักษ์

R = Read for Development

การอ่านเพื่อพัฒนา คือ การอ่านเป็นการเพิ่มความสำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่องค์ความรู้ที่จะไปพัฒนาองค์กร ในด้านต่างๆ

E = Equality by Teamwork

ความเสมอภาคในการทำงานโดยเน้นการทำงานเป็นทีม คือ การที่องค์กรจะพัฒนาให้ก้าวหน้าไปได้นั้นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกคน และทุกคนที่รับผิดชอบในงานนั้นๆมีความสำคัญเสมอกันและทำให้งานขององค์กรดำเนินการบรรลุเป้าหมาย

W = Willful by Integrity and Moral

มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงานโดยยึดความชอบธรรมอย่างเต็มศักยภาพ คือ ใช้หลักคุณธรรมจริยธรรมโดยอุทิศเวลาและความถูกต้องในการปฏิบัติงาน

วิธีการดำเนินงาน

การศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ดำเนินการตามพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕

นโยบายหลัก

จัดการศึกษาและส่งเสริม อนุรักษ์ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม ให้เชิดชูความเป็นเลิศทางศิลปวัฒนธรรม ในด้านวิชาการทางศิลปะโดยใช้ระบบหลักเกณฑ์ที่สามารถเผยแพร่ศาสตร์ทางศิลปะได้อย่างมีศักยภาพ ถูกต้อง เหมาะสมกับความเป็นชาติไทยและเป็นศูนย์กลางทางศิลปะโดยใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารจัดการองค์กรให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคม

ระบบการประสานงานความเชื่อมโยง (ยังไม่ได้ขยายความ)

- กระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ส.ก.อ.)

ฯลฯ

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานด้านดนตรี-นาฏศิลป์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ชุมชน

แนวทาง หมายถึง

- วิธีการที่ใช้เพื่อให้กระบวนการบรรลุผล
- ความเหมาะสมของวิธีการที่ตอบสนองข้อกำหนดของหัวข้อต่างๆ
- ความมีประสิทธิภาพของการใช้วิธีการต่างๆ ของส่วนราชการ
- ระดับของการที่แนวทางนั้นนำไปใช้ซ้ำได้ และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและสารสนเทศ

ที่เชื่อถือได้ (ซึ่งหมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นระบบ)

การสร้างสรรค์ หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีคุณค่า โดยสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นอาจมีการอ้างถึงบุคคลผู้สร้างสรรค์ หรือสังคมหรือขอบเขตภายในที่ได้สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ขึ้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางบุคลิกภาพและความสามารถในการสร้างสรรค์, ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และสติปัญญา การเรียนรู้และสุขภาพจิต ตลอดจนวิธีการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ผ่านการฝึกอบรมและเทคโนโลยีเข้าช่วย

3. การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ หมายถึง การคิดค้นหรือสร้างผลงานการแสดงทางนาฏศิลป์ไทยขึ้นใหม่ขึ้นใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร ในทางที่เป็นประโยชน์ เช่น การประดิษฐ์ท่ารำ ไม่ซ้ำแบบใคร และแตกต่างไปจากชุดการแสดงที่เคยมี เป็นต้น

4. การสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี หมายถึง การคิดค้นหรือสร้างผลงานทางดนตรีขึ้นใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร ในทางที่เป็นประโยชน์ เช่น การแต่งเพลงขึ้นมาใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร ในทางที่เป็นประโยชน์ เป็นต้น

5. ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรู้ของชาวบ้านในท้องถิ่น ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ระหว่างการสืบทอดมีการปรับ ประยุกต์และเปลี่ยนแปลง จนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

6. การนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ หมายถึง การนำผลงานสร้างสรรค์ด้านศิลปวัฒนธรรมไปใช้ประโยชน์ในการให้บริการวิชาการ ซึ่งมีการสอน/บรรยาย/ฝึกอบรมให้แก่ชุมชน การใช้ประโยชน์ในการ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน การใช้ประโยชน์ในด้านการให้บริการ

7. การนำไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย/บริหาร หมายถึง การนำผลสร้างสรรค์ด้านศิลปวัฒนธรรมไปใช้โดยองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

8. การนำไปใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ หมายถึง การนำผลงานสร้างสรรค์ด้านศิลปวัฒนธรรมไปสร้างองค์ความรู้แก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการสำหรับรัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ประชาธิปไตยภาคประชาชน อันเป็นผลมาจากการนำความรู้จากการวิจัยไปใช้เป็นสิ่งสะท้อนถึงการนำผลการวิจัย ไปใช้ประโยชน์

9. การนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์เช่น งานวิจัย และ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์หรือผลิตภัณฑ์ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ตามมา

10. คณะทำงาน หมายถึง คณะทำงานที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายป้องกันการผูกขาดควรจะทำตัวเป็นกรรมการที่ให้ความยุติธรรมแก่ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

สรุปประเด็นที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความรู้

1. ต้องมีการตั้งวัตถุประสงค์ในแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานด้านดนตรีนาฏศิลป์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ชุมชน
2. ต้องมีการสำรวจความต้องการของชุมชน
3. การสำรวจวิจัยคุณวุฒิของแต่ละชุมชน ว่าเหมาะสมกับผลงานสร้างสรรค์ชุดใด
4. เรื่องของชาติพันธุ์ที่มีความเป็นวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น ต้องให้เหมาะสม เชื้อความถูกต้องและนำผลงานสร้างสรรค์ไปสู่ชุมชนโดยตรง
5. ในการลงสู่ชุมชนเราจะต้องประสานกับชุมชนโดยอาจจะผ่านผู้นำชุมชน อบต. กำนันผู้ใหญ่บ้านเพื่อที่จะทำให้เกิดความสะดวกในการลงพื้นที่และการรวมตัวของชุมชนก็จะง่ายขึ้น
6. จุดประสงค์หรือเป้าประสงค์ของการนำผลงานไปสู่ชุมชนว่า คืออะไร ว่าจะอนุรักษ์วัฒนธรรม

- ตั้งเดิม หรือเป็นการเสริมสร้างรายได้ให้ชุมชน หรือเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมสู่ชุมชน
7. ดูในเรื่องของผลประโยชน์ว่าจะได้กับใครหรือไม่อย่างไร คือจะต้องได้ประโยชน์ทั้งชุมชนและวิทยาลัย
 8. นำมาวิเคราะห์และประเมินผลว่าเมื่อนำไปสู่ชุมชนแล้วจะได้ประโยชน์อะไรกับชุมชนบ้าง
 9. ต้องมีการประสานงานกับชุมชนหรือผู้นำชุมชน เช่นผู้นำหมู่บ้าน อบต ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เพื่อนัดรวมชุมชนในการถ่ายทอดผลงานสร้างสรรค์กับชุมชน
 10. การทำ cultural mapping และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า
 11. คือว่ามีการกระตุ้นความต้องการของชุมชนนั้นโดยวิธีการการนำการแสดงไปเผยแพร่รุกเข้าให้เขาเห็นว่ามี การแสดงเผยแพร่ในชุดนี้อาจจะเป็นการแสดงที่เกี่ยวข้องกับชุมชนนั้นใช้ไหม
 12. การกำหนดประเด็นการสร้างสรรค์ผลงานที่จะนำไปเสนอกับชุมชน
 13. จะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวิทยาลัยกับภูมิปัญญาชุมชนโดยผ่านทางผู้นำชุมชน ด้วย องค์ความรู้หรือท่านผู้รู้ นักปราชญ์ ปราชญ์ชุมชน
 14. การลงพื้นที่นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต้องทำตัวกลมกลืนกับชุมชนอย่าทำตัวเป็นคนที่มีความรู้ ให้เข้ากับวิถีชีวิตของเขาได้ เป็นการศึกษาความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้ไปเรียนรู้ไม่ใช่เป็นผู้ไปให้ความรู้
 15. มีการวางแผนงานที่ดีมีการกำหนดเวลาให้เหมาะสมและมีการประหยัดวัสดุอุปกรณ์
 16. การเข้าถึงชุมชนต้องคำนึงสภาพแวดล้อมทางสังคม สถานการณ์ วัน เวลา สถานที่ และการปฏิบัติตนเพื่อที่จะได้ข้อมูลตามที่กำหนด รวมไปถึงการติดตามข้อมูลอย่างต่อเนื่อง
 17. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและประเมินผล จัดทำแบบสอบถามความต้องการของชุมชน นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาและเก็บไว้เป็นฐานข้อมูลในการทำงานครั้งต่อไป
 18. การสร้างรายได้จากผลประกอบการที่เรานำผลจากการสร้างสรรค์ไปสู่ชุมชนแล้วเราก็ต้องมีการติดตามประเมินผลว่าการสร้างสรรค์ผลงานที่เรานำไปเผยแพร่ สนับสนุนให้ชุมชนนั้นแล้วมีการสร้างรายได้ มีผลประกอบการขึ้นมาจากอะไรบ้าง
 19. การเลือกชุมชนมี อยู่ 2 วิธี คือชุมชนที่เข้มแข็ง คือมีความพร้อมสูงมีเอกลักษณ์ มีความเข้มแข็งโดดเด่นอยู่แล้วเราก็นำวัฒนธรรมนั้นมาต่อยอดให้เข้มแข็งให้เขาเป็นรูปแบบที่ค่อนข้างเป็นรูปแบบของตนเองกับชุมชนที่ยังไม่ค่อยเข้มแข็งเราจะเข้าไปสนับสนุนส่งเสริม ก่อร่างสร้างให้เขาเป็นชุมชนที่เข้มแข็งขึ้น
 20. เลือกชุมชนการศึกษาโรงเรียนประถม โรงเรียนอะไรนั้นแล้วก็ให้ชุมชนรอบข้างมาสนับสนุนโรงเรียนนั้นในเรื่องของการส่งเสริมสนับสนุนด้านวัฒนธรรมสร้างสรรค์นำไปสู่ชุมชนนั้นเข้ามาร่วมด้วย
 21. ความแตกต่างของชุมชน ความเป็นตัวของตัวเอง ที่จะแตกต่างกับนางสถาบันการศึกษา
 22. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์ดนตรีให้กับชุมชน
 23. การนำผลงานสู่ชุมชนจะต้องเลือกผลงานที่ไม่ยากเกินไป หรือซับซ้อนเกินไปคำนึงถึงพื้นฐานของคนในชุมชนเป็นหลัก

24. ต้องมีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ ให้เหมาะสมกับความสามารถความรู้และความสนใจของคณะทำงาน
25. ในการลงพื้นที่กับชุมชน เป็นผลงานสร้างสรรค์ของชุมชนเราต้องไปช่วยดู และช่วยเสริมในส่วนที่บกพร่องไม่ว่าจะเป็นทำร่ำหรือการแต่งกาย
26. ในการนำผลแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานด้านดนตรีนาฏศิลป์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ชุมชนเราต้องเสริมงานสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมที่ชุมชนมีอยู่และไปเสริมให้เกิดความกลมกลืนเพื่อชุมชนจะได้นำไปเผยแพร่ในงานวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้
27. แนวคิดจากการที่เราเป็นศูนย์กลางในการจัดงานสร้างสรรค์ผลงาน จากแนวคิดที่เราทำโดยการเชิญชุมชนเข้ามาและมีการสำรวจความต้องการของเขา และเราก็นำผลงานสร้างสรรค์นั้นไปสู่ชุมชนตามหลักกระบวนการวิจัย
28. มีการแบ่งหน้าที่ของคณะกรรมการในการทำงานอย่างชัดเจนและมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความสนใจของแต่ละบุคคล
29. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการออกสำรวจ ลงพื้นที่ในชุมชน
30. ผู้บริหารต้องให้ความสนใจและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี ในทุก ๆ เรื่องของการดำเนินการจัดกิจกรรม
31. จัดคณะทำงานให้เหมาะสมกับหน้าที่งานตามความสามารถความสนใจและความชำนาญของบุคคลนั้นๆ เพื่อให้งานบรรลุความสำเร็จ หรือบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างรวดเร็ว
32. ต้องทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณีนิยมท้องถิ่นที่จะต้องนำมาผสมผสานกับสิ่งที่เราจะสร้างสรรค์ขึ้นมา จะต้องระวังเรื่องนี้ด้วยว่าสิ่งไหนเป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์ไว้หรือสิ่งไหนที่เราควรสร้างสรรค์เข้ามาผสมผสานในรูปแบบใหม่ที่ให้มันเกิด เช่นวัฒนธรรมประเพณีของเขาไม่มีดนตรีเราจะสร้างดนตรี ดนตรีที่ให้กลมกลืนกับวัฒนธรรมนั้นจะต้องไปสืบค้นข้อมูลว่าเดิมนั้นเขามีดนตรีหรือว่าทำนองวัฒนธรรมสำเนียงดนตรีเขาชาติพันธุ์เขาเป็นอย่างไร
33. มีการติดตามประเมินผลการสร้างสรรค์หรือการนำผลงานอย่างต่อเนื่องและมีการวิเคราะห์หาอย่างต่อเนื่อง
- (วิทยาลัยนาฏศิลปสรรพนบุรี ;แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานด้านดนตรี-นาฏศิลป์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ชุมชน,2559)

2.5.2 วิธีการเชิดเบิกหน้าพระหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี

การจัดการความรู้วิธีการเชิดหนังใหญ่ของภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี เพื่อจัดเก็บองค์ความรู้ และใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และนำมาเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ตามพันธกิจของวิทยาลัยได้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาองค์กร และนำสู่ชุมชน ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแสดงหนังใหญ่ ปรากฏว่า การแสดงหนังใหญ่ของวัดสว่างอารมณ์ มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ที่มาจากภูมิปัญญาของบรมครูพื้นบ้านและยังคงพยายามที่จะอนุรักษ์และสืบทอดแก่เยาวชน

รุ่นหลัง ด้วยการประสานหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการร่วมมือและการสนับสนุน เพื่อให้การแสดงหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ ยังคงดำรงอยู่เป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติไทย

คณะกรรมการการจัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาลัยนาฏศิลปบุรี เห็นสมควรให้นำกระบวนการจัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง วิธีการแสดงหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จ.สิงห์บุรี เพื่อจัดเก็บองค์ความรู้ด้านการแสดงหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จ.สิงห์บุรี ให้ครบถ้วน

วิทยาลัยนาฏศิลปบุรีได้นำองค์ความรู้ เรื่อง วิธีการเชิดเบิกหน้าพระหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี ที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์ไทย ซึ่งเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของวิทยาลัยนักเรียนนักศึกษา สามารถปฏิบัติการเชิดเบิกหน้าพระหนังใหญ่ของวัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวิธีการเชิดเบิกหน้าพระหนังใหญ่ของวัดสว่างอารมณ์ กับการเชิดเบิกหน้าพระหนังใหญ่ของที่อื่นได้

2. การจัดการแสดง วิธีการเชิดเบิกหน้าพระหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชนที่สนใจในโอกาสต่างๆ เช่น งานพิธีไหว้ครูประจำปีของวิทยาลัย งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และงานอนุรักษ์มรดกไทย เป็นต้น

สรุป

ในการจัดเก็บองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง วิธีการเชิดเบิกหน้าพระหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี ได้จัดทำเป็นรูปเล่ม และบันทึกวีดิทัศน์ เพื่อเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูล ให้แก่ครู นักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจ มีการนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทย และนำมาใช้ในการแสดงเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

วิทยาลัยควรมีการวางแผนในการนำองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น วิธีการเชิดเบิกหน้าพระหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี ไปใช้ต่อยอดเพื่อพัฒนาดำเนินการจัดการความรู้ ในเรื่องอื่นๆ ต่อไป

(วิทยาลัยนาฏศิลปบุรี ;วิธีการเชิดเบิกหน้าพระหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี,2559)

2.5.3 อนุรักษ์สืบสานสำเนียงเพลงโคราช

อนุรักษ์สืบสานสำเนียงเสียงเพลงโคราชมี่ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา

เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาเพลงโคราชดังนี้

เพลงโคราช ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าเกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยใด มีเพียงคำบอกเล่าปากต่อปากว่าเกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยท่านท้าวสุรนารีเมื่อครั้งยังชีวิตอยู่ และท่านชอบฟังเพลงโคราชมาก (ก่อนพ.ศ.2349) เพลงโคราชปรากฏหลักฐานชัดเจนว่านายหลี่ สนวนข่า มีโอกาสเล่นเพลงถวายสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดถนนจอมสุรางค์ยาตราในปี.ศ. 2456 และเริ่มมีงานฉลองท้าวสุรนารี

มาตั้งแต่ พ.ศ. 2477 ก็มีการเล่นเพลงโคราชที่อนุสาวรีย์มาจนถึงปัจจุบัน ขณะนี้เพลงโคราชได้ตั้งเป็นคณะ เพื่อความสะดวกในการจัดแสดงตามที่เจ้าภาพต้องการ และมีการเล่นเพลงโคราชแก่บนที่บริเวณอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีเป็นประจำหมอลำเพลงโคราชได้รวมตัวกันตั้งสมาคมเพลงโคราช ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 มีนายกสมาคมคนแรกคือ นายกำปั่น นิธิวร ไพบูรณ์ (กำปั่น บ้านแท่น) ปัจจุบันนายกสมาคมคือ นายบุญสม สังข์สุข (บุญสม กำปัง) การรวมตัวกันตั้งสมาคมเพื่อให้เป็นศูนย์รวมของเพลง โดยหมอลำเพลงและเพื่อหมอลำเพลง

เพลงโคราช คือการขับร้องแก้มัธยมระหว่างหญิงชาย เป็นเพลงปฏิพากย์ (โต้ตอบ) โดยอาศัยปฏิภาณของหมอลำเพลงเป็นสำคัญ

2. เทคนิควิธีการร้องเพลงโคราช

ปัจจุบันมีการสอนเพลงโคราชในสถานศึกษาตามหลักสูตรท้องถิ่น มีการปลูกจิตสำนึกลูกหลานชาวโคราชให้หันมาภาคภูมิใจในวัฒนธรรมแขนงนี้มากขึ้น โดยนายกสมาคมเพลงโคราชคนปัจจุบันกล่าวว่าการศึกษาเพลงโคราชที่ได้รับเชิญให้ไปสอนในโรงเรียนมีการสอนสิ่งต่อไปนี้

1. สอนประวัติความเป็นมาและความสำคัญของเพลงโคราช
2. การฝึกใช้เสียงโอ้ เอื้อน ลูกคอ
3. ฝึกการท่องจำกลอนเพลง ฝึกว่าเป็นทำนอง
4. การใช้ภาษาถิ่น เรียนรู้คำสัมผัส คำคู่ ในแต่ละท่อนของกลอนเพลง
5. การออกเสียงอักษรชัดเจน ตัว ร ล ตัวควบกล้ำ
6. การฝึกท่ารำเบื้องต้นและเรียนรู้ต่างๆ
7. การทดสอบเป็นรายบุคคล เป็นรายกลุ่ม
8. ฝึกออกแสดงร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละโอกาส

3. บทบาทหน้าที่ โอกาส สถานที่เล่นเพลงโคราช

การเล่นเพลงโคราชนิยมเล่นในงานมงคลต่างๆ เช่น โกนจุก บวชนาค ขึ้นบ้านใหม่ งานฉลอง เป็นต้น งานอวมงคล งานแก้บนที่วัดศาลาลอย และที่อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี จะมีคณะหมอลำเพลงโคราชมาเล่นแก้บนอยู่จำนวน 3 โรง ประจำทุกวัน การเล่นเพลงโคราชสมัยก่อนไม่จำกัดเวลาสถานที่อาจเล่นบนบ้าน หรือลานบ้านก็ได้เพียงแต่หาครกตำข้าว(ครกข้อมมือ)มาคว่ำลงแล้วหาคู(ถัง) ใส่น้ำมาวางไว้บนครกเพื่อให้หมอลำเพลงดื่มเมื่อคอกแห้งในสมัยก่อนที่ไม่มีไฟฟ้าชาวบ้านจะทำได้ข้างหรือได้รุ่งที่ทำด้วยไม้ไผ่ยาวประมาณ 5 คอก ปลายข้างหนึ่งจักด้วยมีดแฉ่องสานด้วยตอกให้เป็นรูปกระทะใส่ดินกรูใส่ชัน น้ำมันยางผสมไม้ผุเคลือบ ปลายอีกข้างผสมดินใกล้กับครก จุดให้แสงสว่าง ต่อมาจะเป็นตะเกียงลาน ตะเกียงเจ้าพายุแทน เวทีแสดงก็พัฒนามาคือมีเสา 4 ต้น ยกพื้นสูงประมาณ 1 เมตร พื้นปูกระดาน หลังคามุงด้วยกำมะพร้าว หรือวัสดุอื่นกลางเวทียังมีถ้ำน้ำตั้งอยู่เช่นเดิม เมื่อยังไม่มีเครื่องขยายเสียง หมอลำเพลงต้องเสียงดังผู้ฟังก็จะตั้งใจฟัง ปัจจุบันมีเครื่องขยายเสียง จึงเป็นประโยชน์ทั้งหมอลำเพลงและผู้ฟังเพลง

จัดการเผยแพร่ข้อมูล หมายถึง นำข้อมูลเพลงโคราช ที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีความรู้ความสามารถของท้องถิ่น จัดทำเอกสารให้ความรู้แก่ชุมชน นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจ

ผลการดำเนินการจัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่องอนุรักษ์สืบสานสำเนียงเสียงเพลงโคราชของวิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา สรุปได้ว่า การจัดเก็บองค์ความรู้ เรื่องอนุรักษ์สืบสานสำเนียงเสียงเพลงโคราชอย่างเป็นระบบควรเริ่มจากการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดกรอบแนวคิด เก็บรวบรวมข้อมูล เพลงโคราช และจัดเผยแพร่มีดังที่กล่าวมา

(วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา ;อนุรักษ์สืบสานสำเนียงเสียงเพลงโคราช,2559)

2.5.4 การจัดการ “กลอนลำ” ของหมอลำสมชาย เงินล้าน

वादพ็อน ลักษณะท่าทางการพ็อนประกอบการลำของหมอลำสมชาย เงินล้าน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า वादพ็อน แบ่งออกตามวาทลำหรือรูปแบบการลำนั้น ๆ หมอลำสมชาย เงินล้าน ได้รับการถ่ายทอดवादพ็อนจากบิดาเป็นคนแรก ในช่วงแรกบิดาให้ฝึกหัดवादพ็อนพร้อมกับการลำกลอน จากนั้นจึงได้ฝึกवादพ็อนในการแสดงสินไซ หรือหมอลำกขาขาว จนสามารถพ็อนและลำได้ตามความตั้งใจไว้ ต่อมาจึงได้เข้าเรียนหมอลำเพลินกับคณะ พ.รุ่งศิลป์ ซึ่งมีอาจารย์กอง เป็นผู้สอนกลอนและवादพ็อนลำเพลิน หมอลำสมชาย เงินล้าน เป็นผู้ที่มีความสามารถและพรสวรรค์ จึงสามารถเรียนและจดจำเอาท่าพ็อนได้อย่างรวดเร็ว वादพ็อนของหมอลำสมชาย เงินล้าน เป็นเอกลักษณ์และโดดเด่นมากทำให้เป็นที่ยกย่องจากครูผู้สอนอีกด้วย

หมอลำสมชาย เงินล้าน ได้มีโอกาสไปทำการแสดงหมอลำกับหลาย ๆ คณะ จนพบเจอกับศิลปินหมอลำมากมายทั้งรุ่นครู รุ่นพี่ รุ่นน้อง และรุ่นเดียวกัน แต่ละคนล้วนเป็นศิลปินหมอลำและมีเอกลักษณ์ในการแสดงที่ไม่เหมือนกัน หมอลำสมชาย เงินล้าน จึงได้ใช้โอกาสนี้ศึกษาและเรียนรู้เอาวาทลำ वादพ็อน จากศิลปินหมอลำที่เคยร่วมงานกันมา จากการเรียนที่ไม่เคยหยุดนิ่งและพรสวรรค์ที่โดดเด่น ทำให้หมอลำสมชาย เงินล้าน มีवादพ็อนที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของหมอลำสมชาย เงินล้าน

จากการศึกษาवादพ็อนของหมอลำสมชาย เงินล้าน สามารถนำมาแสดงในรูปแบบการลำทุกรูปแบบแต่वादพ็อนเป็นเอกลักษณ์ของหมอลำสมชาย เงินล้าน และเป็นवादพ็อนหลัก ๆ ผู้จัดทำจึงได้จัดแบ่งท่าพ็อนแบบต่าง ๆ รายละเอียดท่าพ็อนมีดังนี้

वादพ็อนลำกลอน

वादพ็อนลำกลอนนับว่าเป็นท่าพ็อนแม่บทของหมอลำที่มาคู่กันกับหมอลำมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน จากการศึกษาท่าพ็อนของหมอลำสมชาย เงินล้าน ท่าพ็อนลำกลอนมักจะนำมาใช้ในการแสดงหมอลำกลอนเป็นหลักและจะมีพื้นฐานท่าพ็อนกับการลำในทุกรูปแบบ การพ็อนจะเป็นการแสดงถึงความสวยงามของผู้ลำ ในการพ็อนสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์คือการแสดงอารมณ์ลักษณะท่าทางที่เป็นจุดเด่นของลำและทำให้ผู้ชมมีอารมณ์ไปด้วยนั่นเอง

ในการพ็อนหมอลำส่วนใหญ่จะมีลักษณะที่คล้ายกันจะแตกต่างกันที่ สีลา ท่าทาง การพ็อนเทคนิคการพ็อน ที่จะเอาชนะผู้ลำนั้น แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดของการแสดงคือ การให้ความสนุกสนาน ความสวยงาม เพลินจิตเพลินใจ ความสุขความพอใจกับผู้ชมด้านหน้าเวที ผู้จัดทำได้แบ่งรายละเอียดที่พ็อนของหมอลำสมชาย เงินล้าน ตามขั้นตอนการลำดังนี้

1. ท่าไหว้ครู

อธิบายท่าพ้องไหว้ครู มือทั้งสองข้างยกขึ้นในระดับหน้าอก พนมมือไหว้ ยืนอยู่กับที่ไม่มีการเดินไปไหน แต่จะโยกตัวไปตามจังหวะของการรำ

ความหมายของท่าพ้อง เป็นการเคารพบูชาและรำลึกถึงคุณบิดามารดา คุณครูบาอาจารย์ ผู้ที่อบรมสั่งสอนมา

2. ท่าลำซายายกลอน

อธิบายท่าพ้องท่าลำซายายกลอน พ้องตามจังหวะของกลอนลำ โบกมือไปข้างหน้าลักษณะการยกมือ ย่อขาตามจังหวะ

ความหมายของท่าพ้อง เป็นท่าพ้องที่ประกอบการรำที่เข้าสู่เนื้อหาของกลอนลำแล้ว

กลอนลำคำดีโลก

ชื่อกลอนลำ : กลอนลำเกี่ยวซู้

ชื่อหมอลำ : สมชาย เงินล้าน

ทำนอง : ทางสั้น / วาทภูเขียว

การโอ้ คือ การเทียบเสียงของหมอลำกลอนให้เข้ากับเสียงแคน ก่อนจะลำเพื่อเทียบทาคีย์หรือบันไดเสียง (Scale) ของแคนว่าจะสามารถลำเข้ากับเสียงแคนได้หรือไม่ “โอ้” เป็นการเกริ่นนำที่มีจังหวะอิสระ (Parlando-rubato) จังหวะที่มีความยืดหยุ่นมากคล้ายกับการพูด

โอ้...โอละนอ.....อำท่าแก้มพะนางอำท่า ผนตกลีส่ำส่ำ อ้ายอยากขอเมื่อนำ ย้านแต่แม่ทองคำบ่เลี้ยง
อ้าย โอ้...ละน้อ....หล่าเอย..ซู้เอ้ยแล้ว...

เดินกลอน

จั่งฟังเด้อซู้บุญชูดอกประดู่ มาเจอนวลหนูอยู่ในงานครั้งนี้ผู้ดีแล้วแม่เจ้าคุณ น้องเอ้ยน้อง ตั้งแต่คราวก่อนพูนพี่ยังบ่เคยเห็น จักว่าเป็นสัญญาณรูปพรรณใดแท้ เดียวนี้แม่บุญพี่จั่งมีหลายล้นสิ้น วาสนา สะทั้นมาดิ่งจ้องจ้องจำ จึงมาพบกับแม่พัวดอกกล้าจั่งเว้าม่วนนวลหนู ดูบ่อนได้กะพอดูเบ็งพะนางงามย้อย ว่าแม่่นพลอยนิลเหลี่ยมเทียมแหวนแก้วแว่น รูปร่างสูงไปอ่อนแอ่นไปสมชั้นเผ่าพันธุ์ งามไปหมดทุกชั้นไปเนื้อ ก่องทองประดับ เกิดบ่อนได้คุณครับจั่งผู้งามปานนี้ เกิดปีใดเดือนตั้งจั่งงามจั่งล้นหมู้อ ดบอกชายให้รู้เดี๋ยวนี เบ็งก่อนนำ หมอขาลำลีไปพินค้อข้าดับชีวาเกิดใหม่ ให้สวยคือแก่นไ้ไปงามล้วนส่วนสม ให้คือแม่ยอดอ้มไปลมพัดหอมหวาน ให้สมควรคือนางท่ากะทางกลมเกลี้ยง แม่บุญเฮียงงามบ่สาสุตสิ้นมือตืนขาแข็ง รูปร่างสูงต้องแต่งผู้แสงเหลี่ยมตั้งดาว ต่ำบ่สูงกะได้กำวามส่วนนวลตา พอปานนางไอ้สิริมหาไอ้ละแมนมายาแม่พระโพธิญาณเจ้า ผมปานเทาในน้ำงามเป็นตานาเบ็ง ดัดเป็นทรงจั่งขึ้นผู้ยืนพ้องอ่อนแขน ถูกทางแผนเพินว่าลักษณะของหญิง งามเอาสาจริงจิงจั่งสิบิณละบ่นได้ ตากะใสซ้อนเหลี่ยมเทียมเดือนออกใหม่ เสือกก็ทันสมัย มีแต่อย่างโก้ปะโทน้องจั่งแมนจั่ง พี่นี้ละพี่ลามาหลายครั้งแต่บั้นบ่อนหลายงาน บ่เห็นคนงามปานแม่เจ้าคุณคนนี้ แต่งโตฟรีเหลือล้ำทางลำน้องกะม่วน พี่ถูกกลืนแบ่งนวลบัตไ้ได้นางอย่างไ้ล่หัวใจอ้ายเมื่อยไป นางเอยน้องงามบ่มีผู้ไ้กล้ามาซี้ไ้ในโลกา ตานี้เด้อตากะงามพอตาหูกะงามพอหูสุททางสองข้าง ตาสองทางดำปี่พ้อปาน

นางมีทรีเมียพะเวศรวาก่อน แก้มสองทางเป็นลอนแดงพอบานคั่งล้วนไปนวลเข้าใส่กัน สบว่าสิ้นลิปสะตึกทาแดงพอบานแสงอาทิตย์ส่องไสยามเข้า แหวนทองมาสวมเข้ากะในมือไสสองแหวนทองสวมใส่ก้อยคือสีย้อยไสดิน เบ่งทางตีนกะผัดสวมรองเท้าบาจากู่ละซ่ง นักสะหมมในวังบ่มีผู้สีกัลผู้ตนเจ้าเผ่าผิว เบ่งบ่อนใดเกิดสัวปานพระมรกต น้องแต่งตัวเต็มยศกะเบ็งเจ้าไสเรียงแล้วพอบานองค์พระแก้วไสแววเป็นส่อ ยังแต่เหาะบ่ได้ผัดหั้นเว้าพื้นเหยียวกะสวยสำอาง ทางงามคนสยามของไทยเบ็งไผ่คือน้อง บ่อนโนโนสาละน้อจุ่มซ้องสองทางข้างละหน่วยละเต้านงอัย ผัดแต่งสวยเลิศล้ำอยู่ในเสื้อห่อคิง สวยนั้นละสวยไปฮอดเสื้ออั้งแนวท่อยอปก บักหมอสมชายพอยากเอามือยกลูบจักคำเบ็งเต้าน้อง บ่อนโนโนจุ่มซ้องสองอันปันแบ่ง เกินนั้นละเกินว่างามพอแสงหาบ่อนตีกะบ่ได้อายกายเว้ากล่าวถามเห็นพินงามก็มีตามีหน้าบัตเหลียวมาเบ็งโตพอบานกันกับกาकिनบักหว่าซีก่า บ่มวนฮอดเสียงลำพิก่าซำสำอางเป็น ฉันพั้งเห็นนี้จั้งแมนพั้งพ้อส่งมาสวยแทนน้อเจ้าผู้พัวหมากเว่อ เจ้าผู้พัวหมากเว่อฉันมีความรักเธอแต่หั้นปากบ่ได้อายกายบ้านเพื่อนฝูง ฟินี่ละฟินี่คือตะหลุงน้องคือเหาะดาน้อยลงมากอยเหยียงพ้อ โยอนางเอียงงามแทนอนางน้อผู้สวยสวยจั้งสี่คือสี่ซี้ละบ่หมั้น คือสีกายกลายเป็นหม่าซี้ของหนูนางลำคือสิเป็นปลาจ่อมเผิน ผู้ว่าคือสิสวดจ่อมก้อมอยู่เต็มเงี่ยมง่าขาม พี่ขอถามนี้สะน้อขอเว้าขอให้สงสารเราอยากขอเว้าอีน้องอ่อน ไอ้อนิจจาแม่กินนระอนสวยจริงงามจั้ง พร้อมไปหมดนี้จั้งแมนทุกบ่อนหน้าก็ขาวช่อนหล่อนอกกะท่อนคางตุ่ ท้ายก็ใหญ่โอ้ไหลก็โน้พุทโรช่างงามจริง พร้อมมาเห็นผู้หญิงงามปานนี้บักหมอชายลำพอยากเดินเข้าใส่แต่หั้นใจบักเล่าตนอ้ายก่าดำ น้องนี้ละน้องนี้งามเลิศล้ำมีพร้อมพรั้งทั้งหมด คือนี่ละคือสิงามทั้งตม่วนปานซออุ่ ตดของหล่านางหนูคือตั้งเป็นละครแก้วแนวกลองซ้องปีแนวคนผู้ตีมันหั้นมีแต่ไก่กะไปพร้อมคู่สู่อัน เหลียวเบ็งนางคือพระจันทร์เพ็ญแจ่งเหลียวเบ็งหนูคำแพงคือสีย้อยลงปอง ไสนั้นละไสมองมองตั้งแก้วแนวกล้าค่าพัน คือนั้นแหละคือพวกอยู่ฝ่ายชั้นสวรรค์ใหญ่ในปางคือสนมขุนนางอยู่ปางหอฮ้าน บอริวารแหนห่มขุมนุมนแหนแห่เจ้าผู้ยอดด้อแต่มางามแท้แม่เจ้าคุณ ผู้งามงามจั้งซี้ส่งไปเกิดพุนก้าบ้านเหล่าโนนสังข์พุนน้อคำอัย คือสิเห็นสมหวังบัดนี้งนอนยามเข้า ยามกินปลากินข้าวแลงงายเข้าคำคือสิได้ส่งจำไปแนวกุงปันปลา สมพอควรชวนไว้สาก่อนท่อนั้นแล้ว

(วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ; การจัดการ “กลอนลำ” ของหมอลำสมชาย เงินล้าน,2561)

2.5.5 การจัดการความรู้สู่ชุมชนด้วยวงมโหรีอีสาน

จากการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้เรื่องการจัดการความรู้สู่ชุมชนด้วยวงมโหรีอีสานคณะ KM Teamของวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดได้ดำเนินการจัดการเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นในเรื่องการทำแคน ในวันที่ 26 กรกฎาคมพ.ศ. 2561ณ ห้องประชุมวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด เวลา09.00น.-12.00น. โดยเชิญปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2คนได้แก่ นายคำตา หมื่นบุญมีและนายจำเนียร มาศวิเศษ ซึ่งเป็นผู้บรรเลงในวงมโหรีอีสาน บ้านเทียมแซ่ ตำบลน้ำใสอำเภोजตุรพักพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด นอกจากนั้นยังได้เชิญบุคลากรของวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดที่มีความรู้ในวงมโหรีอีสานจำนวน 2 คน ได้แก่ นายสุกใส แก่นทอง และนายชยพล เพียรชนะในการดำเนินการแลกเปลี่ยนประเด็นความรู้ต่าง ๆ จะใช้วิธีการให้พูดโดยไม่มีการจับเวลาและมีการฉายภาพวิธีการบรรเลงวงมโหรีอีสานบนจอภาพซึ่งคณะ KM Team ได้จัดทำเมื่อครั้งลงพื้นที่เก็บข้อมูล ประกอบกับการพูดของปราชญ์ชาวบ้านแต่ละคน เพื่อให้เห็น

กระบวนการและขั้นตอนต่างๆอย่างชัดเจน ซึ่งใช้เวลาในการเสนาในครั้งนี่ 3 ชั่วโมง สามารถรวบรวมประเด็นความรู้ในเรื่องมโหรีอีสานได้ดังนี้

นายคำตา หมื่นบุญมี

วงมโหรีวงนี้ได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้ทางด้านดนตรีจากครูเพ็ง อินประจง ชาวอำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา กับเพื่อนอีก 3 คน ประมาณปี พ.ศ.2492 เดินทางมารับจ้างฝึกหัดมโหรีให้กับชาวบ้านที่สนใจ ลูกศิษย์รุ่นแรก ก็มี นายอดุลย์ สมเพชร นายชู กุดเสนา นายประสิทธิ์ อุบวง และนายสิน พิมพวงค์ โดยเสียค่าครูคนละ 6 บาท ซึ่งเป็นค่าเงินที่แพงมากในสมัยนั้น ก็ได้เริ่มหัดเริ่มเรียน การเรียนการสอนนั้นก็เป็นการเรียนการสอนแบบตัวต่อตัวไม่มีการสอนไม่มีการสอนแบบโน้ตแต่สอนเป็นการร้องทำนองสียงและให้ลูกศิษย์จำเอา โดยจะต่อเพลงทีละท่อนจนกว่าจะจำได้และฝึกให้เกิดความชำนาญ ก็ได้ฝึกฝนเป็นเวลาหนึ่งแล้วก็เริ่มออกรับงานแสดงทำให้วงมโหรีมีชื่อเสียงและพัฒนาฝีมือของนักดนตรี หลังจากนั้นนายเพ็งก็ได้แต่งงานกับหญิงสาวบ้านเทียมแซ่ก็ได้ควบคู่ดูแลและร่วมบรรเลงในวงนี้ หลังจากนั้นนายเพ็งก็ได้ย้ายครอบครัวไปอยู่ที่อำเภอเสลาภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้นายประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าวงรับช่วงต่อเป็นรุ่นที่ 2 และนายสิน พิมพวงค์ ก็รับช่วงต่อหัวหน้าวงรุ่นที่ 3 และปัจจุบันหัวหน้าวงรุ่นที่ 4 คือ นายคำตา หมื่นบุญมี

กล่าวโดยสรุปคือ วงมโหรีบ้านเทียมแซ่ได้รับการถ่ายทอดจากวัฒนธรรมกลุ่มโคราชเพราะว่าไม่มีการนำเครื่องดนตรีเช่น ระนาด หรือฆ้องวงมาประกอบ มีเพียงเครื่องดนตรี 9 ชิ้น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และอีกเหตุผลหนึ่งคือ ได้รับการฝึกสอนจากครูบาที่มาจากโคราชอีกด้วย

นายจำเนียร มาศวิเศษ

การตีกลองมโหรีมีด้วยกัน 2 ลักษณะคือใช้ไม้ตี และใช้มือตี หน้าทับของกลองมโหรีนั้นก็สามารแบ่งออกได้เป็นหน้าทับที่สำคัญ ก็คือ หน้าทับที่ใช้ไม้ตีกลอง ได้แก่ หน้าทับที่ใช้ตีสำหรับขบวนแห่ หน้าทับที่ใช้ตีในเพลงงานศพ และหน้าทับที่ใช้มือตีกลอง คือ เวลาพระฉันท์ข้าว จากการที่ได้สัมภาษณ์พ่อจำเนียรได้สาริตการตีกลองมโหรี โดยไม้ที่ตีหรือมือตีลงบนหน้ากลองด้านซ้ายนั้น เรียกเสียง “ตั้ง” ส่วนมือที่คอยตีหน้ากลองด้านขวามือนั้น เรียกเสียง “จ๊ะ”

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าสาเหตุที่เรียกหน้าทับกลองเช่นนี้ ก็เพราะว่าน่าจะเป็นการเรียกตามเสียงที่ได้ยิน และในการใช้มือตีกลองในเวลาพระฉันท์นั้นก็เพราะว่าเล่นเพื่อบรรเลงขับกล่อมในช่วงเวลาที่พระกำลังฉันท์ข้าว เสียงที่ออกมานั้นจะเบากว่าเวลาที่ใช้ไม้ตี สำหรับในการเขียนโน้ตหน้าทับกลองนั้นเพื่อให้ง่ายต่อการอ่านก็เลยใช้อักษรย่อแทนการออกเสียง อักษร “จ” แทน “จ๊ะ” อักษร “ต” แทน “ตั้ง”

สรุปผลวิธีการจัดการความรู้สู่ชุมชนด้วยวงมโหรีอีสาน

วงดนตรีที่รับใช้ในความบันเทิงและประกอบพิธีกรรมนั้น ในจังหวัดร้อยเอ็ดปรากฏวงดนตรีชนิดหนึ่งซึ่งเรียกว่า “วงมโหรีอีสาน” วงมโหรีอีสานที่เล่นกันในจังหวัดร้อยเอ็ดนั้นก็มีการเล่นอยู่ในแถบ อำเภอจตุรพักตรพิมาน ศรีสมเด็จ ปทุมรัตน์ สุวรรณภูมิ เป็นต้น ต้นกำเนิดวงของวงมโหรีอีสานการมาจากการถ่ายทอดของครูโบราณ มีด้วยกัน 2 สายคือ สายที่มาจากสุรินทร์ และสายที่มาจากนครราชสีมา รูปแบบการบรรเลง การประสมวงก็จะคล้ายคลึงกันเพียงแต่สายทางนครราชสีมาจะไม่มีการนำเอาเครื่องดนตรี เช่น

ระนาด ฆ้องวง เข้ามาประสมกับมโหรีอีสานสายที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากสุรินทร์ วงมโหรีที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากสายทางจังหวัดนครราชสีมา นั้น เครื่องดนตรีจะมีด้วยกัน ๙ ชิ้นคือปีใหญ่ 2 เล่า ปีน้อย 1 เล่า ซอใหญ่ 1 คัน ซอเล็ก 1 คัน กลองมโหรี ฉิ่ง และฉาบ วงมโหรีอีสานบ้านเทียมแท้เป็นวงที่มีชื่อเสียงในจังหวัดร้อยเอ็ด ที่คอยรับใช้ ชุมชนและกิจกรรมของทางจังหวัดอยู่เสมอ การบรรเลงวงมโหรีอีสานนั้น จะเริ่มจากการไหว้ครูก่อนทุกครั้งที่จะไปทำการแสดง เพื่อเป็นการขอขมาและเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการแสดงทุกครั้งไป หลังจากการไหว้ครูแล้วก็จะเริ่มบรรเลง เพลงแรกที่บรรเลงคือ เพลงไหว้ครู สามารถเลือกหยิบยกเอาเพลงใหม่มาบรรเลงก็ได้ สามารถเล่นได้ทุกงาน ไม่ว่าจะเป็นงานมงคล หรืองานอวมงคล จังหวัดของเพลงมโหรีอีสานนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 จังหวัดคือจังหวัดข่า และจังหวัดเร็ว ส่วนบทเพลงเป็นเพลงไทยสำเนียงลาว เล่นเข้าไปเข้ามาได้รูปแบบของคีตลักษณ์เพลงมโหรีอีสานคือ เมื่อบรรเลงเพลงอะไรก็ตามแล้วจะจบลงต้องลงจบด้วยเพลงจบทุกเพลง รูปแบบการประสมวงก็จะมียู่ 2 รูปแบบคือการนั่งบรรเลงเสฟงัน หรือการเดินบรรเลง(เดินแท้) รูปแบบการนั่งจะไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัว จะเน้นการนั่งสบายตามอัธยาศัยเป็นหลัก แต่ถ้าเป็นงานใหญ่ๆก็จะนั่งบรรเลงเป็นรูปแบบครึ่งวงกลม การเดินบรรเลงก็เช่นเดียวกันไม่มีรูปแบบที่ตายตัว แต่การเดินบรรเลงนั้นส่วนมากจะให้เครื่องสายอยู่ด้านหน้าและเครื่องเป่าอยู่ด้านหลัง เครื่องประกอบจังหวะอยู่ด้านหน้าเพราะว่าเครื่องสายนั้นเสียงจะเบากว่าเครื่องเป่า

โอกาสในการบรรเลงมโหรีอีสานก็จะพบในเทศกาล งานบุญ หรืองานศพ จะเรียกว่ามโหรีอีสานมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตายก็ว่าได้ เช่น งานโกนจุก งานบวชนาค การกรฐิน งานบุญผ้าป่าหรือแม้กระทั่งงานศพ คณะผู้วิจัยเลือกตัวอย่างกรณีศึกษางานศพเพราะว่าเป็นงานที่ออกแสดงบ่อยพอสมควรเมื่อเฉลี่ยในปีหนึ่งแล้ว รูปแบบของงานศพนั้นก็ยังสามารถแบ่งช่วงการบรรเลงออกเป็น 3 ช่วงด้วยกัน คือช่วงที่ 1 คือการนั่งบรรเลงเสฟงันของที่บ้านงานก่อนที่พระจะมาทำพิธีที่บ้าน ช่วงที่ 2 คือช่วงที่เคลื่อนศพไปยังที่ฌาปนกิจ ช่วงนี้จะเป็นการเดินบรรเลง(เดินแท้) และช่วงที่ 3 คือช่วงที่แขกผู้ที่มาร่วมงานวางดอกไม้จันทน์ จะเห็นได้ว่าในงานศพจะพบรูปแบบครบถ้วน ในการบรรเลงมีทั้งการนั่งบรรเลง และการบรรเลงแบบเดินแท้ สำหรับบทเพลงที่ใช้ในงานศพนั้น ก็จะเป็นเพลงที่ไม่มีกำหนดตายตัว จะเลือกเพลงใหม่มาบรรเลงก็ได้ การบรรเลงนั้นก็จะเป็นเพลงที่ละเพลง หรือจะบรรเลงแบบต่อกันไปเรื่อยๆขึ้นอยู่กับกัณฑ์และของหัวหน้าวงกับลูกน้อง แต่เมื่อจะลงจบนั้นก็ลงจบด้วยเพลงจบเสมอไป

สรุปผลการดำเนินการในการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนประเด็นความรู้

เพลงมโหรีน่าจะได้รับอิทธิพลมาจากเพลงไทย เพราะน่าจะเป็นในเรื่องของการเคลื่อนไหลทางวัฒนธรรม มาผสมกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวบ้าน ดังนั้นรูปแบบและตัวเพลงจึงเป็นเอกลักษณ์ ยกตัวอย่างเช่น เพลงที่มีชื่อเหมือนกับเพลงไทยแต่ตัวเพลงไม่มีลักษณะเหมือนเพลงนั้นๆ หรือชื่อเพลงไม่เหมือนกับเพลงไทยแต่เมื่อลองมองดูองค์ประกอบโดยรวมแล้วมีความคล้ายคลึงกับเพลงไทย เช่น เพลงนางนวลที่บรรเลงในวงมโหรีอีสาน มีความคล้ายคลึงกับเพลงสีนวลอย่างเพลงไทย เป็นต้น เพลงมโหรีอีสานสามารถจำแนกเพลงตามจังหวะได้เป็น 2 ลักษณะ คือ จังหวะเพลงช้า และจังหวะเพลงเร็ว นั้น มีลักษณะเป็นเพลงท่อนเดียว เล่นเข้าไปมาก็เที่ยวก็ได้ แต่เวลาลงจบแต่ละเพลงจะลงจบด้วยเพลงจบสั้นๆ ทุกเพลง เพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียงของผู้บรรเลง สำหรับบทเพลงแรกที่บรรเลงก็คือเพลงไหว้ครู แล้วไม่มีการกำหนดตายตัว บทเพลงที่ใช้ในการเสฟงัน

ส่วนมากจะเป็นเพลงจังหวะช้า เช่น เพลงไหว้ครู เพลงชนะนียหยา เพลงนางนวล เพลงแตง เพลงคันชา เป็นต้น เพลงส่วนที่ใช้ในการแห่ ส่วนมากเป็นเพลงจังหวะเร็ว เช่น เพลงพม่าแห่กระเจาด เพลงบัวบังใบ เพลงม้าย่อง เพลงจิ้นลงเรือ เป็นต้น ดังนั้นบทเพลงที่ใช้ในงานบุญพิธีทางศาสนา หรือพิธีงานศพ ก็เล่นได้เหมือนกันทุกเพลง เพียงแต่งานศพก็จะเลือกใช้เพลงที่มีจังหวะช้าเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของงาน เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย4ประการได้แก่บรรลุเป้าหมายของงาน บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคน เป้าหมายของการพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้และบรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ

ในการจัดการความรู้เรื่องการจัดการความรู้สู่ชุมชนด้วยวงมโหรีอีสาน เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นกระบวนการแล้วควรมีการพัฒนาต่อยอด เช่น จัดทำโครงการให้กลุ่มเป้าหมายได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สถานที่จริงในแต่ละที่และลงมือปฏิบัติเพื่อสืบสานอนุรักษ์วงมโหรีอีสานสืบไป

(วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ; การจัดการความรู้สู่ชุมชนด้วยวงมโหรีอีสาน,2561)

2.5.6 เพลงขอทานจังหวัดสุโขทัย

เพลงขอทานเป็นเพลงที่มีอยู่ทั่วทุกภูมิภาค สำหรับจังหวัดสุโขทัยนั้นมีครูประทีป สุขโสภา ข้าราชการบำนาญ เป็นผู้สืบสาน และอนุรักษ์เพลงขอทาน ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 82 หมู่ 2 ตำบลย่านยาว อำเภอสวรรคโลก

ในช่วงปี 2496 ครูประทีป สุขโสภา อายุ 6 ขวบ ซึ่งบ้านของครูประทีป สุขโสภา อยู่ริม แม่น้ำยม ก็จะได้เห็นวิถีชีวิตของคนขอทาน สมัยก่อนพอเลิกทาสคนไม่มีอาชีพ ไม่มีกินก็พายเรือขอทานจากกรุงเทพ ไปถึงเชียงใหม่ คนขอทานก็จะร้องเพลงเพื่อขอทาน บางคนก็จะร้องอย่างเดียว บางคนก็เล่นเครื่องดนตรีด้วย บางครั้งก็มีมาด้วยกัน 2-3 คน ก็จะร้องเพลงไปเรื่อย ๆ คนสงสารก็จะให้เป็นมะพร้าวบ้าง กระจิ่บ้าง ไข่บ้าง ข้าวสารบ้าง ได้ของมาบางครั้งก็จะนำไปแลกอีกต่อหนึ่ง

ขณะอายุประมาณ 7 - 8 ขวบ ครูประทีป สุขโสภา ได้ไปเที่ยวงานลอยกระทงกับบิดา ที่วัดสว่างอารมณ์ อำเภอสวรรคโลก ได้เห็นฉณิกคนหนึ่งใช้รับชนิดกลมสองคู่และใช้เท้าตีฉิ่งกำกับจังหวะ พร้อมกับการขับขานนิทานพื้นบ้านสารพัดเรื่อง มาทราบภายหลังว่าคนผู้นั้นคืออดีตพ่อเพลงคนหนึ่ง ซึ่งเคยเล่นอยู่ในวง "ขุนแก่ง เดียวไก่" เป็นพ่อเพลงที่โด่งดังมากของชาวสวรรคโลก เมื่อขุนแก่งเสียชีวิตไปแล้ว แก่จะออกไปเล่นฉณิกเพื่อนำเงินไปทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับขุนแก่งปีละครั้งเสมอมา การขับทำนองเพลงประกอบการตีรับ อย่างคล่องแคล่วและสนุกสนานของฉณิกคนนั้น ทำให้ ด.ช.ประทีป (ขณะนั้น) เกิดความประทับใจเป็นอย่างยิ่ง สามารถจำคำร้อง ทำนอง วิธีเล่น แล้วนำมาฝึกหัดได้ อย่างชำนาญ แม้จะถูกมองจากคนบางกลุ่มว่าเป็นของคนชั้นต่ำ แต่ด.ช.ประทีปกลับมองเห็นว่าเป็น "ศิลปะ ชั้นยอด"

เมื่ออายุ 9 ขวบ ครูประทีป สุขโสภาได้หัดเป่าขลุ่ยและหีบเพลงปากได้ด้วยตนเอง จนเมื่อขึ้นชั้น ม.1 ที่โรงเรียนสวรรควิทยา เริ่มฝึกหัดเครื่องดนตรีสากลและดนตรีไทยกับครูวิเชียร กงเรือ แม้ว่าบิดามารดาจะไม่ต้องการให้เล่นเนื่องจากกลัวเสียการเรียน แต่ท่านก็แอบหนีไปฝึกหัดโดยไม่ให้รู้อยู่เป็นประจำจนกระทั่ง

ลักษณะเนื้อร้องของเพลงขอทาน จะมีลักษณะเป็นบทกลอน วรรคหนึ่งใช้คำตั้งแต่ 5-10 คำ สัมผัสที่คำสุดท้ายของวรรคหน้า สัมผัสกับคำที่ 4 หรือ 5 ของวรรคหลัง คือ คำสุดท้ายของวรรคหลังทุกวรรค (ยกเว้นวรรคสุดท้ายของบท) ต้องสัมผัสกันเรื่อยไป สามารถแต่งกับทกก็ได้ แต่เมื่อจะจบต้องให้คำสุดท้ายของวรรคหน้าของบรรทัดสุดท้ายสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคหลังของบรรทัดถัดขึ้นไปด้วย

เพลงขอทานมีด้วยกัน 3 ทำนอง ได้แก่ ทำนองโทน ทำนองโหม่ง และทำนองกรับ

ตัวอย่างทำนองโทน (ร้องโดย ยายสำอาง เลิศถวิล)

...แม่ม่าทำทาน เอ้ยจางเจือ	อย่าเพิ่งเบือนเปื้อ เอ้ยลูกมาเบียน
ไอ้พระกุศล ที่ได้สร้าง	ได้แหวกว้าง อยู่เหนือเศียร
จะว่าจะบ่น คนจนมาเบียน	ให้ทานนั้นเอา เอ้ยบุญ...
...แม่ม่าทำทาน กับหลานวันนี้	หวังกุศลคงมี ก็มากมาย
แต่เทวดา ยังร้องสาธุการ	บนช่องวิมาน ทิพย์โกศัย
ท่านร้องสรรเสริญ เจริญใจ	ผลบุญที่ให้ เอ้ยทาน...

ตัวอย่างทำนองโหม่ง(ร้องโดย ครูหวังเต๊ะ)

...จะกล่าวถึงพระจันทโครพ	จะมาเปิดผอบ ในไผวัน...
-ให้unikสงสัย เป็นหนักหนา	ว่าพระเจ้าตา ให้อะไรกัน...
-จำจะต้องเปิด ออกมาดู	ว่าอะไรมันอยู่ ข้างในนั้น...
-ค่อยค่อยเปิดฝา หรีตามอง	จตจจจจจจจจ มือไม้สั่น...
-เปิดออกทันใด ร้องไห้อ่า	ใครมานอนแก้ผ้า อยู่โน้น...
-พระหวั่นผวา ตาเป็นมัน	ถูกใจพระจันท์ จริงเอย...

ตัวอย่างทำนองกรับ (ร้องโดย ครูประทีป สุขโสภา)

ทำนองกรับ ครูประทีป สุขโสภา เป็นคนประดิษฐ์ขึ้น เป็นทำนองเพลงที่มีจังหวะรวดเร็ว สนุกสนาน

...จะกล่าวสุนทร กลอนสาธก	เป็นฉนิพก...	พระยาช้าง
-พระยาฉันทันต์ ซื่อนั้นหรือ	มันก็คือ...	พระยาช้าง
-มีหุมีหัว มีตัวใหญ่โต	รูปร่างอึกโข...	พระยาช้าง
-มีตามีตัว มีหัวมีหู	มีทั้งตัวเมียตัวผู้...	พระยาช้าง
-มันมีสีขา มีตาสอง	มีอะไรได้ท้อง...	พระยาช้าง
-มีงวมมีงา มีขาอีกด้วย	ไอ้ตัวผู้มี...	พระยาช้าง
-มีงวมมีงา มีขาอีกสี่	ไอ้ตัวเมียมี...	พระยาช้าง
-สองตัวสีตา มีขารวมเป็นแปด	ไอ้ตัวเมียมี...	พระยาช้าง
-มีงวมน้อยน้อย ไว้จับอ้อยจับกล้วย	บางที่มันก็จับ...	พระยาช้าง

-พระยาฉันทันต์ ว่ากันหลายอย่าง

นั่นก็คือช่าง ทั้งนั้นแหละเออ...

เพลงขอทาน

เมืองเอ๋ยเมืองเก่า ของเรารุ่งเรือง	ที่ได้ชื่อว่ากรุงสุโขทัย
นับแต่วันนี้ เราจะมีความสุข	สิ่งใดเป็นทุกข์ จะเหือดหาย
เพราะหลังโลมแรง ด้วยแสงธรรมะ	แห่งองค์พุทธะ อันผ่องใส
ด้วยบารมี ที่ยืนหยัด	ขององค์กษัตริย์ ผู้เกรียงไกร
เรามีแดนดิน เน่าถิ่นอุดม	มีลำน้ำยม ชะโลมไหล
เรามีเขาหลวง ยืดทรงตระหง่าน	เรามีโบราณ อันยิ่งใหญ่
แหล่งอารยะ วัฒนธรรม	แหล่งศิลปกรรม ของคนไทย
มีประเพณี ที่สูงส่ง	มีลอยกระทงและเล่นไฟ
เรามีเสรี เรามีความสุข	ทุกคนสนุก มีน้ำใจ
ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว	บ้านเมืองของเรา สุขสดใส
เรามีหลากหลาย แสนภาคภูมิใจ	เมืองสุโขทัย เอ๋ยเรา

ในการจัดการความรู้เรื่อง เพลงขอทานจังหวัดสุโขทัย ได้รวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับเพลงขอทานจังหวัดสุโขทัย ไว้จนครบทุกด้านซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาเพลงขอทานจังหวัดสุโขทัยเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากปัจจุบันครูประทีป สุขโสภา ไม่สามารถแสดงเพลงขอทานและไม่สามารถถ่ายทอดการแสดงเพลงขอทานได้ เนื่องจากสภาพปัญหาทางร่างกาย ดังนั้นจึงควรมีการรวบรวมการแสดงเพลงขอทานที่แสดงโดยครูประทีป สุขโสภา โดยสืบค้นจากสื่อประเภทต่าง ๆ ไว้เป็นคลังความรู้นอกจากนั้นจัดให้มีกิจกรรมสืบสาน และอนุรักษ์เพลงขอทานจังหวัดสุโขทัย โดยเชิญผู้ที่เคยได้รับการถ่ายทอดเพลงขอทานจากครูประทีป สุขโสภา มาถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่บุคลากร นักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย และจัดให้มีการแสดงเพลงขอทานในที่สาธารณะเพื่อฟื้นฟูให้เพลงขอทานคงอยู่กับจังหวัดสุโขทัยสืบต่อไป

(วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ; เพลงขอทานจังหวัดสุโขทัย,2561)

2.5.7 เทคนิคการสอนนาฏศิลป์สำหรับผู้พิการ

จัดการความรู้ เรื่อง เทคนิคการสอนนาฏศิลป์สำหรับผู้พิการ ซึ่งได้ดำเนินการโดยการลงพื้นที่และเก็บข้อมูลของนักศึกษาชั้นปริญญาตรีปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จำนวน 6 ครั้ง และได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนมาจัดให้เป็นระบบไว้ใน Knowledge Mapping จึงเกิดเป็นองค์ความรู้ที่มีความชัดเจนและนำมาจัดเป็นคู่มือการสอนนาฏศิลป์สำหรับผู้พิการ เพื่อเผยแพร่ให้กับบุคลากรนำไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งมีผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ประเภทของผู้พิการ

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

1.1 คนตาบอด (Blind) หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องเรียนด้วยการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ หรือใช้วิธีการฟังเทปหรือแผ่นเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาค้างติเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ใน

ระดับ 6/60 หรือ 20/200 ลงมาจนถึงบอดสนิท สามารถมองเห็นน้อยกว่า 20 องศา นั่นคือ บุคคลปกติจะสามารถมองเห็นวัตถุใดวัตถุหนึ่งในระยะ 200 ฟุต หรือ 60 เมตร ได้อย่างชัดเจน แต่คนตาบอดจะเห็นวัตถุนั้นในระยะไม่ถึง 20 ฟุต หรือ 6 เมตร

1.2 คนสายตาลือนราง (Low Vision) หรือตาบอดบางส่วน (Partially Blind) หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้ หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดี เมื่อแก้ไขแล้ว (หลังจากสวมแว่นตา หรือแว่นขยายแล้ว) อยู่ในระดับระหว่าง 6/18 หรือ 20/70 หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

ลักษณะพฤติกรรมทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นนั้น โดยทั่วไปจะมีพฤติกรรมบางอย่างที่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องจะสามารถสังเกตเห็นได้ไม่ยากนัก สำหรับเด็กตาบอดสนิทนั้นจะสังเกตเห็นได้ง่าย โดยมองที่ตาก็พบว่าเด็กคนนั้นเป็นเด็กตาบอด แต่ถ้าเป็นตาบอดใส เราอาจจะต้องใช้วิธีการทดสอบอื่นๆ ด้วย เช่น อาจจะทำให้เด็กอ่านหนังสือให้ฟัง เมื่อเด็กมองไม่เห็นก็ไม่สามารถจะอ่านได้ อย่างไรก็ตามเด็กที่เห็นเลือนราง หรือเด็กที่มีปัญหาทางสายตาอื่นๆ ซึ่งคุณครูจะทราบได้ก็ต้องอาศัยการสังเกตที่ดวงตา และพฤติกรรมในการมองของเด็ก

เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา โดยทั่วไปจะเคลื่อนไหวช้า ประสาทสัมผัสบางส่วนจะทำงานได้ดีกว่าคนปกติ เช่น ประสาทหู และ ความสามารถด้านความจำ ส่วนสุขภาพโดยทั่วไปจะไม่แตกต่างจากเด็กปกติ รวมทั้งการพูดจาก็จะใช้ภาษาพูดตามปกติ แต่จะเรียนการพูดได้ช้ากว่าเด็กปกติ เด็กตาบอดจะพูดเสียงดังแต่น้ำเสียงปกติ จะไม่มีการใช้มือประกอบท่าทางการพูด และเวลาพูดจะเพยริมีฝีปากเล็กน้อย

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การแบ่งระดับความพิการ

2.1 การได้ยินเสียงปกติ (Normal hearing) สภาพของการได้ยินเสียงปกติ นั้น หมายความว่า การได้ยินเสียงของหูซึ่งเมื่อทำการวัดการได้ยิน โดยใช้เสียงบริสุทธิ์ (pure tone) ณ ความถี่ 500, 1000 และ 2000 Hz. โดยใช้วิธีการวัดอันถูกต้องทุกประการแล้ว ได้ผลค่าเฉลี่ยของขีดเริ่มของการได้ยิน (hearing threshold) ที่ได้จากการวัดด้วยเสียงทั้งสามความถี่นั้น เป็นค่าไม่เกินกว่า 27 dB (HL) ค่ามาตรฐานระหว่างชาติ (ISO-1964)

2.2 หูตึง (Hearing impairment or hearing loss) สภาพของหูตึงนั้น หมายความว่า การได้ยินเสียงของหูซึ่งเมื่อทำการวัดการได้ยินด้วยเสียงบริสุทธิ์ ณ ความถี่ 500, 1000 และ 2000 Hz. โดยใช้วิธีการวัดอันถูกต้องทุกประการแล้ว ได้ผลค่าเฉลี่ยของขีดเริ่มของการได้ยินที่วัดได้จากเสียงสามความถี่นั้นเป็นค่าเกินกว่า 27 dB (HL) แต่ไม่เกิน 93 dB (HL) ค่ามาตรฐานระหว่างชาติ (ISO-1964)

2.3 หูหนวก (Deafness) สภาพของหูหนวกนั้น หมายความว่า การได้ยินเสียงของหูนั้นเสียไปอย่างรุนแรง เมื่อทำการวัดการได้ยินด้วยเสียงบริสุทธิ์ ณ ความถี่ 500, 1000 และ 2000 Hz. โดยใช้วิธีการวัดอันถูกต้องทุกประการแล้ว ได้ผลค่าเฉลี่ยของขีดเริ่มของการได้ยินที่วัดได้จากเสียงสามความถี่นั้นเป็นค่าเกินกว่า 93 dB (HL) ค่ามาตรฐานระหว่างชาติ (ISO-1964)

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ

ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หมายถึง เด็กที่มีปัญหาในการใช้อวัยวะเพื่อการหยิบจับและการเคลื่อนไหว เช่น เดิน วิ่ง ยืน นั่ง ซึ่งความบกพร่องนี้ไม่เกี่ยวกับการมีปัญหาด้านการได้ยินและการมองเห็น โดยอาจมีภาวะปัญญาอ่อน การขาดความสามารถในการเรียน การมีปัญหาด้านอารมณ์ หรืออาจมีปัญหาด้านการใช้ภาษาร่วมด้วย

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีการพัฒนาล่าช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดระดับสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว ปรากฏว่ามีสติปัญญาดำกว่าคนปกติทั่วไป เมื่อสังเกตจากพฤติกรรมจะพบว่าบุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบุคคลปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน

เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาอย่างชัดเจนหรือมีระดับเซวาร์ปัญญาต่ำกว่า 70 (ระดับสติปัญญา ได้แก่ปัญญาอ่อนขนาดเล็ก ขนาดปานกลางและขนาดรุนแรง) ร่วมกับมีความสามารถในการปรับตัวบกพร่องอย่างน้อย 2 ด้านของความสามารถต่อไปนี้ คือ การสื่อสาร การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม การใช้สาธารณสมบัติ การควบคุมตนเอง ทักษะด้านวิชาการที่จำเป็น การทำงาน การพักผ่อน และสุขภาพและความปลอดภัย โดยต้องเริ่มมีอาการก่อนอายุ 18 ปี ในปัจจุบันซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ ความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย อย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ

5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities : LD) ในวงการศึกษาคำจำกัดความว่า “ความบกพร่องของกระบวนการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐาน (Basic Psychological Process) ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจ การใช้ภาษา การพูด การเขียน ซึ่งแสดงออกโดยความไม่สมบูรณ์ของความสามารถด้านการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำ และการคำนวณทางคณิตศาสตร์” ความหมายครอบคลุมไปถึง ข้อจำกัดในการรับรู้ (perceptual handicaps) การบาดเจ็บทางสมอง (brain injury) ความผิดปกติเล็กน้อยในการทำงานของสมอง (minimal brain dysfunction) ดิสเล็กเซีย (dyslexia) และอะฟาเซีย (developmental aphasia) แต่ไม่ครอบคลุมในกลุ่มที่เป็นผลของความพิการทางตา หู หรือการเคลื่อนไหว ความบกพร่องทางสติปัญญา ปัญหาด้านอารมณ์ หรือเกิดจากความเสียหายเปรียบทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม

6. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

- 6.1 ขาดความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งไม่ใช่มีสาเหตุมาจากเซวาร์ปัญญา การรับสัมผัสหรือ สุขภาพ
- 6.2 ขาดความสามารถในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างตนเองกับเพื่อนวัยเดียวกัน และกับครู อาจารย์
- 6.3 มีความรู้สึกผิดปกติหรือมีพฤติกรรมผิดปกติเมื่ออยู่ในสถานการณ์ปกติธรรมดา
- 6.4 มักมีความฟุ้งซ่าน มีความกดดัน ใจคอห่อเหี่ยว ขาดความสุข
- 6.5 มีแนวโน้มที่จะมีการป่วยทางกายหรือกลัวการเผชิญหน้ากับผู้อื่น หรือไม่กล้าสู้ปัญหาต่างๆใน

โรงเรียน

7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องของการออกเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจและหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนและหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษาและหน้าที่ของภาษา

8. บุคคลออทิสติก

บุคคลออทิสติก หรือบางครั้งเรียกว่า ออทิสซึม (Autism) หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องรุนแรง มีปัญหาในส่วนของพัฒนาการที่สำคัญอยู่ 3 ด้าน คือด้านสังคม ด้านการสื่อความหมาย และการจินตนาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะมีการกระทำซ้ำ ๆ ในวงแคบและจำกัดร่วมด้วยเสมอ

8.1 มีความบกพร่องด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การสื่อสารและพฤติกรรมซ้ำ ๆ

8.2 มีความบกพร่อง หรือมีพัฒนาการล่าช้า ในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้ ก่อนอายุ 3 ขวบ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนทนา และการเล่น โดยใช้จินตนาการ

8.3 ไม่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มเรทซ์ซินโดรม หรือ CDD

9. บุคคลพิการซ้อน

บุคคลพิการซ้อน หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่องที่มากกว่าหนึ่งอย่าง เป็นเหตุให้เกิดปัญหาขัดข้องในการเรียนรู้อย่างมาก เช่น บกพร่องทางสติปัญญา-ตาบอด บกพร่องทางร่างกาย-ตาบอด หูหนวก-ตาบอด เป็นต้น

2. วิธีการสร้างความคุ้นเคยกับผู้เรียนก่อนเริ่มการเรียนการสอน

1. ผู้พิการทางหู

ในการสอนนาฏศิลป์สำหรับผู้พิการทางหู ก่อนเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องใช้วิธีการสร้างความคุ้นเคยกับผู้เรียน ดังนี้

1.1 ก่อนเริ่มเรียนนั้นครูผู้สอนจะต้องสร้างความคุ้นเคยด้วยรอยยิ้มและใบหน้าที่เป็นมิตร เพื่อให้ผู้เรียนนั้นไม่เกิดความหวาดกลัวครูผู้สอน ผู้เรียนจะค้นพบลักษณะพิเศษแบบนี้ให้กับเราซึ่งเราแทนการเรียกชื่อเนื่องจากผู้เรียนนั้นไม่สามารถที่จะสื่อสารในลักษณะของการพูดได้และเราจะต้องเสริมให้ดีกว่าจะทำอะไรที่เป็นลักษณะเด่นของเราให้เขาจดจำเราได้

1.2 ผู้เรียนที่มีความพิการทางหูจะใช้ภาษามือในการสื่อสาร ดังนั้นสิ่งแรกที่ผู้เรียนจะสามารถจดจำครูผู้สอนได้เป็นอย่างดีก็คือลักษณะเด่นของครูผู้สอน ที่ผู้เรียนเห็นแล้วเกิดความประทับใจ เช่น ลักษณะของจมูก ลักษณะของลูกตา ซึ่งเป็นลักษณะเด่นเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งผู้เรียนจะใช้แทนชื่อของครูผู้สอนถ้ามีมากกว่านั้นผู้เรียนก็จะเกิดการสับสนได้

1.3 ใช้ภาษามือในการพูดคุยเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน

2. ผู้พิการทางสติปัญญา

สำหรับเด็กที่พิการทางสติปัญญา การที่จะกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจหรือตอบสนองนั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาปัญหาหรือจุดบกพร่องของผู้เรียนก่อน ครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้พิการทาง

สติปัญญาจะต้องสอนควบคู่กับครูผู้สอนทางนาฏศิลป์เนื่องจากครูผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้พิการทาง สติปัญญาจะมีความเชี่ยวชาญในการสอนผู้เรียนที่มีความพิการทางสติปัญญาแต่ละประเภทจึงควบคุมได้ดีกว่า ครูผู้สอนทางนาฏศิลป์ไม่ควรใช้วิธีการกดดันผู้เรียนอย่างผู้เรียนปกติ สิ่งที่จะต้องทำก็คือ ทำให้ผู้เรียนสนุกไปกับการเรียน เพราะวิชานี้เป็นวิชาที่จะช่วยให้ผู้เรียนผ่อนคลายและมีสมาธิมากขึ้น

3. ภาษามือที่ใช้ในการสอนนาฏศิลป์สำหรับผู้พิการ

ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ให้แก่ผู้บกพร่องทางการได้ยินนั้นภาษามือเป็นปัจจัยสำคัญในการสื่อสาร ซึ่งตัวอย่างภาษามือที่ใช้ในการสอนนาฏศิลป์สำหรับผู้พิการนั้น มีดังนี้

ครู

- 1) กำมือทั้ง 2 ข้าง ยกขึ้นระดับอก
- 2) แขนมือออกแล้วลดระดับมือลง

เปลี่ยนจังหวะ

- 1) แขนมือทั้ง 2 ข้างหันเข้าหาตัวในลักษณะตั้งฉาก แล้วเลื่อนมือมาไขว้กัน
- 2) ชูนิ้วก้อยข้างขวาขึ้น หันฝ่ามือออก แล้วบิดข้อมือเข้าหาตัว

เปลี่ยนแถว

- 1) แขนมือทั้ง 2 ข้างหันเข้าหาตัวในลักษณะตั้งฉาก แล้วเลื่อนมือมาไขว้กัน
- 2) แขนมือทั้ง 2 ข้างในลักษณะตะแคง แล้วนำมือขวามาวางซ้อนบนมือซ้าย

ผิด

- 1) แขนฝ่ามือซ้าย ตั้งในลักษณะตะแคง แล้วนำนิ้วชี้ข้างขวามาลากผ่านที่กลางฝ่ามือซ้าย

แถวตรง

- 1) แขนมือทั้ง 2 ข้างในลักษณะตะแคง แล้วนำมือขวามาวางซ้อนบนมือซ้าย
- 2) ดึงมือขวาขึ้น แยกออกจากมือซ้าย

4. การเลือกเพลงสำหรับใช้สอนคนพิการ

การคัดเลือกเพลงที่จะใช้สอนผู้พิการจะต้องดูความสามารถของผู้เรียนว่าสามารถควบคุมร่างกายหรือ มีทักษะทางด้านนาฏศิลป์มากน้อยเพียงใด ครูผู้สอนต้องคัดเลือกเพลงให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน จะทำให้ไม่ประสบอุปสรรคการเรียนการสอน เพลงที่ใช้ส่วนมากจะเป็นเพลงบรรเลงมากกว่าเพลงที่มีเนื้อร้อง จังหวะของทำนองเพลงจะต้องไม่ซับซ้อนหรือเร็ว เช่น เพลงจับนาง เพลงเชิด เพลงเชิดฉิ่ง เป็นต้น

5. การปฏิบัติการสอน

5.1 ครูผู้สอนจะต้องเรียนรู้การใช้ภาษามือโดยการเรียนรู้จากตำราและจากผู้เรียน เพราะภาษามือนั้น จะใช้ในการสื่อสารและออกคำสั่งให้ผู้เรียนปฏิบัติตามครูผู้สอน เช่น การหมุนตัว การเปลี่ยนจังหวะการเปลี่ยนแถว การนับจังหวะ เป็นต้น

5.2 ในการสอนนาฏศิลป์สำหรับผู้พิการ ครูผู้สอนจะต้องทำการสอนอย่างช้าๆ เนื่องจากผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและทางสมองจะสามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ช้า ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องปฏิบัติให้ผู้เรียนดูอย่างช้า ๆ และให้ผู้เรียนปฏิบัติทำซ้ำหลายๆ ครั้ง จนเกิดทักษะและสามารถปฏิบัติได้ในระดับหนึ่ง

6. การควบคุมการแสดง

ในการควบคุมการแสดง เด็กจะให้ความสนใจในครูผู้สอนหรือ ครูผู้ควบคุมการแสดงเป็นอันดับแรก ซึ่งครูจะเป็นผู้คอยบอก ทำทาง จังหวะและการแปรแถวต่างๆให้กับเด็กอยู่ตลอดเวลา

สรุปผลการดำเนินงาน

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ เช่น บรรลุเป้าหมายของงาน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์ความรู้ และบรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ

ในการจัดการความรู้เมื่อเสร็จกระบวนการแล้วเพื่อให้เป็นประโยชน์และตอบสนองตามความต้องการของสังคมไทยในยุค 4.0 ได้มีการนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน หรือใช้สร้างสื่อที่จะช่วยให้การทำงานเป็นไปได้อย่างสะดวกและดีขึ้น ซึ่งในการจัดการความรู้ครั้งนี้ ผู้สนใจสามารถนำสื่อคู่มือเทคนิคการสอนนาฏศิลป์สำหรับผู้พิการ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และพัฒนาต่อยอดในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI , WBI , e-Learning ,E-Book , E-Training , Learning Object , Line โดยทางคณะทำงานได้จัดสร้างไลน์กลุ่มเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับภาษามือ โดยใช้ชื่อว่า “ภาษามือวันละคำ” ที่มีทั้งภาพและเสียงประกอบการสาธิตภาษามือที่มีการจัดเก็บไว้ในอัลบั้มที่เป็นหมวดหมู่ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย

(วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ; เทคนิคการสอนนาฏศิลป์สำหรับผู้พิการ,2560)

2.5.8 การผลิตเครื่องดนตรีโนราเพื่อธุรกิจชุมชน

การจัดการความรู้ เรื่อง “การผลิตเครื่องดนตรีโนราเพื่อธุรกิจชุมชน” โดยคณะกรรมการ KM วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ได้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่ดี มีวิธีการกระบวนการแนวทางการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการตามหลัก PDCA ส่งผลให้การดำเนินการจัดเก็บองค์ความรู้ในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ เกิดองค์ความรู้ใหม่ ได้แก่ รายละเอียดมาตรฐานคุณลักษณะเครื่องดนตรีโนรา วิธีการผลิตเครื่องดนตรีโนราแต่ละชิ้น และราคากลาง จำนวน 7 ชิ้น คือ ปี่พื้นบ้าน ซอด้วงพื้นบ้าน ซออู้พื้นบ้าน ทับโนรา กลองโนรา โหม่งโนรา และแตระ ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้มาใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ผลกระทบที่เป็นประโยชน์หรือสร้างคุณค่า

วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง นอกจากมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาด้านนาฏดุริยางคศิลป์แล้วหน้าที่สำคัญหลักอีกประการหนึ่ง คือ การทำนุบำรุงรักษา อนุรักษ์ และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นภาคใต้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนดนตรีและการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ โดยเฉพาะในพื้นที่ 7 จังหวัดของภาคใต้ตอนล่าง การจัดเก็บองค์ความรู้เรื่องการผลิตเครื่องดนตรีโนราเพื่อธุรกิจชุมชน ถือเป็นงานสำคัญที่จะสร้างประโยชน์และคุณค่าให้กับองค์กรและชุมชน ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน
2. มีการอนุรักษ์ สืบทอด และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ป้องกันการสูญหายของภูมิปัญญาแขนงนี้
3. เพิ่มศักยภาพการแข่งขันและความอยู่รอดของวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. บุคลากรขององค์กรเกิดการพัฒนา และองค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
5. เพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจและการวางแผนดำเนินการเพื่อที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านได้อย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรม
6. สร้างความรัก ความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์ระหว่างบุคลากรภายในองค์กร ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนชาวบ้านในชุมชนพื้นที่ภาคใต้
7. เพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับองค์กรสามารถเป็นแหล่งข้อมูล และสร้างเครือข่ายให้กับผู้ที่สนใจจากภายนอกเข้ามาศึกษาได้
8. เปลี่ยนวัฒนธรรมอำนาจในแนวตั้งไปสู่วัฒนธรรมความรู้ในแนวราบ ให้ทุกคนได้มีสิทธิการเรียนรู้เท่าเทียมกัน
9. สามารถกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้ ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น
10. รวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดเก็บในรูปแบบของเอกสารทางวิชาการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินการจัดทำองค์ความรู้เรื่องการผลิตเครื่องดนตรีโนราเพื่อธุรกิจชุมชน จากการลงพื้นที่ภาคสนามไปพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้กับครูภูมิปัญญาชาวบ้านที่ยังคงผลิตเครื่องดนตรีโนราในจังหวัดพัทลุง ทำให้คณะกรรมการได้รับทราบถึงสภาพปัญหาและแนวทางในการจัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการผลิตเครื่องดนตรีโนราเพื่อใช้งานและจำหน่าย ในอดีตที่ผ่านมา ประเด็นหลักที่ได้ทราบจากการพูดคุยกับครูภูมิปัญญาชาวบ้านที่ยังคงผลิตเครื่องดนตรีโนราอยู่ในปัจจุบัน พบว่าก่อนหน้านี้ยังไม่มีหน่วยงานทางราชการหรือองค์กรใด เข้ามาให้ความรู้ด้านการตลาด หรือมาศึกษาและจัดเก็บข้อมูลจากท่านในลักษณะนี้เพื่อส่งเสริมการมีรายได้ของคนชุมชนเลย การดำเนินการจัดเก็บข้อมูลของคณะกรรมการ KM ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นวิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง ถือเป็นหน่วยงานแรกที่ทำให้ความสนใจ และมีการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ กำหนดขอบเขตไว้ชัดเจน และนำเอา Technology ที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้กับข้อมูล ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกื้อหนุนให้เกิดผลสำเร็จดังนี้

1. วัฒนธรรมและพฤติกรรมของคนในองค์กร คนในองค์กรมีเจตคติที่ดีในการแบ่งปันความรู้ และนำความรู้ที่มีอยู่เป็นฐานในการต่อยอดความรู้ของคนรุ่นใหม่ต่อไป บุคลากรที่เป็นคณะกรรมการมีความรู้ความสามารถเชิงลึกในหัวข้อที่จัดเก็บ มีการทุ่มเท เสียสละเวลาในการทำงาน มีเป้าหมายเดียวกัน

2. ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลมีความหลากหลาย เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องดนตรีโนรามาเป็นระยะเวลาช้านาน และให้ความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมองค์ความรู้และเสียสละเวลาในการตรวจสอบประมวลและกลั่นกรองความรู้เป็นอย่างดี

3. เนื่องจากองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการผลิตเครื่องดนตรีโนราในจังหวัดพัทลุง เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของท้องถิ่นยังไม่มีหน่วยงานใดเข้าไปจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและนำออกเผยแพร่ จึงได้รับการตอบรับจากชุมชนท้องถิ่นและผู้สนใจเป็นอย่างมาก

4. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้บริหาร ให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณซึ่งมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

5. ผู้รับผิดชอบมีการวางแผนการจัดการความรู้ กำหนดตัวชี้วัด วางแผนระยะเวลา กลุ่มเป้าหมาย และการดำเนินการ เป็นไปตามระบบและขั้นตอนของหลักการจัดการความรู้

ปัญหา อุปสรรคและและแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
1. คณะกรรมการ มีความรู้ความชำนาญด้านทักษะการปฏิบัติ แต่ไม่มีความถนัดในเชิงทฤษฎี	องค์กรควรสนับสนุนและแนะนำแหล่งข้อมูลต่างๆ สำหรับค้นคว้าข้อมูล อาทิ หนังสือ เอกสาร ตำรา หรือแนะนำผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นที่ปรึกษา
2. คณะกรรมการแต่ละคนมีภาระที่ต้องรับผิดชอบหลายด้าน หาเวลาที่ว่างตรงกันพร้อมค่อนข้างยาก	ควรเลือกเวลาที่เหมาะสมสำหรับดำเนินงานตามโครงการ เช่น ช่วงปิดภาคเรียน เป็นต้น
3. บุคลากร ไม่อยากทำ KM	ชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ จากการร่วมโครงการว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพของตัวบุคลากรเองและองค์กร รวมถึงรางวัลที่จะได้รับ
4. องค์กรไม่มี Technology ที่ทันสมัยรองรับการทำงานของคณะกรรมการ	จัดสรร สื่ออุปกรณ์ Technology รองรับการใช้งาน
5. องค์กรยังขาดการบูรณาการการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนการสอน การวิจัย และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบ	ส่งเสริมให้มีการบูรณาการองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้อย่างเป็นระบบ
6. ช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปเข้ามาศึกษาเรียนรู้มีไม่มากเท่าที่ควร	แสวงหาช่องทาง เปิดโอกาสการเรียนรู้หลากหลายช่องทาง

ความท้าทายต่อไป

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น จากการดำเนินการจัดทำองค์ความรู้เรื่องการผลิตเครื่องดนตรีโนราเพื่อธุรกิจชุมชน ของคณะกรรมการ KM วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง นำมาซึ่งความภาคภูมิใจขององค์กร สร้างขวัญและกำลังใจให้กับคณะกรรมการดำเนินงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สามารถดึงดูดคนเก่งให้เข้ามาทำงานเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างงานด้านการอนุรักษ์ สืบทอด ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่มีคุณค่าส่งต่อให้คนรุ่นหลัง ซึ่งจากการจัดเก็บข้อมูลในครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และงบประมาณ จึงได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งด้านทุน การตลาด การเพิ่มมูลค่าเพียงบางส่วนเท่านั้น จากการพูดคุยกับครุภูมิปัญญาท้องถิ่นท่านมีความประสงค์ที่จะให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น พาณิชย์จังหวัด พัฒนาชุมชน เข้ามาส่งเสริมอย่างการสร้างรายได้ของคนในชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อที่จะให้อาชีพเสริมเหล่านี้ สามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนในชุมชนและเยาวชนคนรุ่นหลังได้สืบทอดไว้ ถ้าหากหมดผู้สูงอายุในรุ่นท่านแล้วเกรงว่าองค์ความรู้ด้านการผลิตเครื่องดนตรีโนราที่ได้สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานจะสูญหายไปจากภาคใต้ นับเป็นสิ่งที่ท้าทายของคณะกรรมการที่จะช่วยกันระดมความคิด วางแผนบริหารการจัดการ เพื่อที่จะให้วัฒนธรรมของท้องถิ่นแขนงนี้ และวัฒนธรรมด้านอื่นๆ ที่ยังคงรอการสืบทอดได้เกิดกระบวนการจัดเก็บรวบรวมองค์ความรู้ไว้ใช้อย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาเติบโตอย่างยั่งยืน เพื่อประโยชน์ของคนในท้องถิ่นและประเทศชาติในอนาคตต่อไป

(วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง ; การผลิตเครื่องดนตรีโนราเพื่อธุรกิจชุมชน,2560)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา นักศึกษาที่ทำการจัดการองค์ความรู้ ทั้ง 19 หน่วย จำนวน 120 คน ได้แก่

วิทยาลัยนาฏศิลป์	4	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	20	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด	7	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์	10	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	7	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา	3	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี	4	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	13	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	2	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง	4	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช	3	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	11	คน
วิทยาลัยช่างศิลป์	3	คน
วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี	3	คน
วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช	4	คน
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	3	คน
คณะศิลปศึกษา	4	คน
คณะศิลปวิจิตร	4	คน
สำนักงานอธิการบดี	11	คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้ทำวิจัยใช้ในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยโดยปรับให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนี้ มีความต้องการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาบทความแนวปฏิบัติที่ดีของโครงการประชุมสัมมนาเครือข่ายการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันการพลศึกษา และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 9 เรื่อง “ชุมชนนักปฏิบัติสู่การจัดการความรู้ในศตวรรษที่ 21” (Community of Practice for Knowledge Management in the 21st century) เมื่อวันที่ 2 – 5 กุมภาพันธ์ 2559 ณ โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว จังหวัดเชียงใหม่

2. ศึกษาบทความแนวปฏิบัติที่ดีของโครงการประชุมสัมมนาเครือข่ายการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันการพลศึกษา และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 10 เรื่อง “การจัดการความรู้สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้” (Knowledge Management to Learning Organization : KM to LO) เมื่อวันที่ 30 มกราคม – 2 กุมภาพันธ์ 2560 ณ โรงแรมเอวันเดอะรอยัลครุสพัตยา จังหวัดชลบุรี

3. ศึกษาบทความแนวปฏิบัติที่ดีของโครงการประชุมสัมมนาเครือข่ายการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันการพลศึกษา และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 11 เรื่อง “การจัดการความรู้สู่การขับเคลื่อน THAILAND 4.0” เมื่อวันที่ 20 – 23 กุมภาพันธ์ 2561 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน จังหวัดนครราชสีมา

4. แบบสอบถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ในการวิจัยโดยปรับให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนี้ มีความต้องการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) แบบสอบถามที่นำมาใช้การศึกษาครั้งนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สมภพ เพ็ญจันทร์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เอ็มโอด วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยและผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงหทัย พงศ์ประสิทธิ์ คณะศิลปวิจิตร ในการตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา ความชัดเจนของข้อความถาม ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา และสามารถวัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach α - Coefficient) ที่คำนวณโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ได้ค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามพร้อมชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ให้กับครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและนักศึกษาที่ทำการจัดการองค์ความรู้ ทั้ง 19 หน่วย รวมจำนวนทั้งสิ้น 120 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 120 ชุด และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 120 ชุด (ร้อยละ100)

3.5 การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นต่อการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

- การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางหรือสิ่งสนับสนุนในการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ทั้ง 10 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยเลือกตอบ 1 ข้อ จาก 5 ข้อ ตามสเกลระดับความต่อเนื่องจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด มากแจกแจงความถี่เป็นรายข้อ โดยกำหนดน้ำหนักของคะแนนดังนี้

ตอบชองมากที่สุด	กำหนดน้ำหนักให้	5 คะแนน
ตอบชองมาก	กำหนดน้ำหนักให้	4 คะแนน
ตอบชองปานกลาง	กำหนดน้ำหนักให้	3 คะแนน
ตอบชองน้อย	กำหนดน้ำหนักให้	2 คะแนน
ตอบชองน้อยที่สุด	กำหนดน้ำหนักให้	1 คะแนน

สำหรับการแปลผลความหมายของค่าเฉลี่ยนั้น ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ (Criterion reference) 5 ระดับ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538: 9) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	ต้องการบูรณาการแบบนั้นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	ต้องการบูรณาการแบบนั้นมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	ต้องการบูรณาการแบบนั้นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	ต้องการบูรณาการแบบนั้นน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า	ต้องการบูรณาการแบบนั้นน้อยที่สุด

- นำข้อมูลมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ
- นำผลรวมค่าเฉลี่ยรายข้อ ของต้องการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 มาจัดอันดับความต้องการบูรณาการ จากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปจนถึงข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับทั้ง 10 ข้อ

- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 1) สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) ลักษณะของศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม
- 3) แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0
- 4) การจัดอันดับความสำคัญของแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.2.1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	60	50
ชาย	60	50
รวม	120	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	47	39.20
ระหว่าง 25 - 50 ปี	45	37.50
มากกว่า 50 ปี	28	23.30
รวม	120	100.00
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	47	39.10
ครู/อาจารย์	65	54.20
บุคลากรทางการศึกษา	8	6.70
รวม	120	100.00

2) ลักษณะของศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.2.2 ลักษณะของศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม

ลักษณะของศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. ห้องสมุด	74	61.70
2. หน่วยจัดเก็บเอกสาร	21	17.50
3. ศูนย์สารสนเทศ	10	8.30
4. ยังไม่มี	8	6.70
5. อื่นๆ	7	5.80
รวม	120	100.00

3) แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

ตารางที่ 4.2.3 แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. จัดทำเป็นตำราเรียน	4.23	0.80	มาก
2. จัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์	3.80	0.98	มาก
3. จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชน	4.33	0.80	มาก
4. จัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม	4.27	0.84	มาก
5. จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์	3.78	0.98	มาก
6. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัย	3.88	0.88	มาก
7. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย	3.70	1.03	มาก
8. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ	3.80	0.99	มาก
9. สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน	4.17	0.82	มาก
10. สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานอื่นๆ	4.26	0.77	มาก
รวม	4.02	0.74	มาก

4) การจัดอันดับความสำคัญของแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของ
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

ตารางที่ 4.2.4 การจัดอันดับความสำคัญของแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทาง ศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุค ไทยแลนด์ 4.0	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	อันดับ
1. จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชน	4.33	มาก	1
2. จัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม	4.27	มาก	2
3. สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของ หน่วยงานนั้นๆ	4.26	มาก	3
4. จัดทำเป็นตำราเรียน	4.23	มาก	4
5. สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน	4.17	มาก	5
6. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัย	3.88	มาก	6
7. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ	3.80	มาก	7
8. จัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์	3.80	มาก	7
9. จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์	3.78	มาก	8
10. บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย	3.70	มาก	9

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

วิธีดำเนินการวิจัย

1) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา นักศึกษาที่ทำการจัดการองค์ความรู้ ทั้ง 19 หน่วย จำนวน 120 คน ได้แก่

วิทยาลัยนาฏศิลป์	4	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	20	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด	7	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์	10	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	7	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา	3	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี	4	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี	13	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง	2	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง	4	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช	3	คน
วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่	11	คน
วิทยาลัยช่างศิลป์	3	คน
วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี	3	คน
วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช	4	คน
คณะศิลปนาฏดุริยางค์	3	คน
คณะศิลปศึกษา	4	คน
คณะศิลปวิจิตร	4	คน
สำนักงานอธิการบดี	11	คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้ทำวิจัยใช้ในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยโดยปรับให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนี้ มีความต้องการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามพร้อมชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ให้กับครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาและนักศึกษาที่ทำการจัดการองค์ความรู้ ทั้ง 19 หน่วย รวมจำนวนทั้งสิ้น 120 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 120 ชุด และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 120 ชุด (ร้อยละ 100)

4) การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 120 คน เพศหญิง 60 คน (ร้อยละ 50) เพศชาย 60 คน (ร้อยละ 50) ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 25 ปี 47 คน (ร้อยละ 39.20) และส่วนใหญ่มืออาชีพเป็น ครู อาจารย์ (ร้อยละ 54.20)

5.1.2 ลักษณะของศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม

ศูนย์รวบรวมองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ทั้ง 19 หน่วยงาน มีลักษณะเป็นห้องสมุด (ร้อยละ 61.70) หน่วยจัดเก็บเอกสาร (ร้อยละ 17.50) ศูนย์สารสนเทศ (ร้อยละ 8.30) ยังไม่มี (ร้อยละ 6.70) และอื่นๆ (ร้อยละ 5.80)

5.1.3 แนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

5.1.3.1 จัดทำเป็นตำราเรียน พบว่า จัดทำเป็นตำราเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นตำราเรียนได้

5.1.3.2 จัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์ พบว่า จัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์ได้

5.1.3.3 จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชน พบว่า จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนได้

5.1.3.4 จัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม พบว่า จัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมได้

5.1.3.5 จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ พบว่า จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ได้

5.1.3.6 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัย พบว่า บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัยได้

5.1.3.7 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย พบว่า บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยได้

5.1.3.8 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ พบว่า บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการได้

5.1.3.9 สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปสามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชนได้

5.1.3.10 สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้นๆ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้นๆอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) คือ องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้นๆได้

5.1.4 การจัดอันดับความสำคัญของแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 พบว่า องค์กรความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์สามารถนำไปบูรณาการได้ทั้ง 10 แนวทาง โดยเรียงลำดับความสามารถในการบูรณาการได้ ดังนี้

5.1.4.1 จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชน

5.1.4.2 จัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม

5.1.4.3 สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้นๆ

5.1.4.4 จัดทำเป็นตำราเรียน

5.1.4.5 สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน

5.1.4.6 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงวัย

5.1.4.7 จัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์

5.1.4.8 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ

5.1.4.9 จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์

5.1.4.10 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดการการบูรณาการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0

5.2.1 จัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นชุดงานเผยแพร่สู่ชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2561) นำการแสดงพื้นบ้านไทย ไปเผยแพร่ศิลปะการต่อสู้แบบโบราณ หวังแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม สานสัมพันธ์ไทย-จีน ให้ต่อเนื่อง ยั่งยืน

และสอดคล้องกับ กระทรวงการต่างประเทศ (2562) จัดทำโครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย ในประเทศญี่ปุ่น โดยการบูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงวัฒนธรรม สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโอซากา และสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฟูกูโอกะ เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณในการอนุรักษ์ผ้าไทย และเป็นการเผยแพร่เอกลักษณ์อันดีงามของประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางยิ่งขึ้นในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นศูนย์กลางในด้านเทคโนโลยีและการออกแบบแฟชั่น โดยการสร้างความนิยมไทยผ่านการแสดงแฟชั่นโชว์ร่วมสมัย นิทรรศการเกี่ยวกับผ้าไทย และการบรรเลงดนตรีไทยร่วมสมัย

5.2.2 จัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นศูนย์สารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2544) จึงได้มีโครงการจัดตั้งศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม จัดเก็บจัดแสดงและศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมล้านนา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นศูนย์กลางสำหรับการเผยแพร่ความรู้แก่นักศึกษา นักวิจัย และผู้สนใจที่สำคัญแห่งหนึ่งของภูมิภาค ปัจจุบันศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนาเป็นหน่วยงานภายใต้งานศิลปวัฒนธรรมและชุมชน คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำหน้าที่ในการวิจัย จัดเก็บ และเผยแพร่ความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรมล้านนา และศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง มีที่ทำการ ณ อาคารคุ้มเจ้าบุรีรัตน์ (มหาอินทร์) ซึ่งเป็นอาคารเก่าอายุประมาณ 120 ปี ซึ่งคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับบริจาคจาก คุณเรียงพันธุ์ ทิพยมณฑล และอาจารย์จุลทัศน์ กิตติบุตร เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2544 อาคารคุ้มเจ้าบุรีรัตน์ หรือบางท่านเรียกว่า คุ้มกลางเวียง เดิมเป็นของ เจ้าบุรีรัตน์ มหาอินทร์ หลานของเจ้าหลวงคำฝั้น (เจ้าหลวงเชียงใหม่ องค์ที่3) สันนิษฐานว่าน่าจะสร้างขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2432-2436 ต่อมาเจ้าน้อยชมชื่น ณ เชียงใหม่ บุตรชายเจ้าบุรีรัตน์ มหาอินทร์ ได้รับมรดกและเป็นผู้ครอบครองอาคารในระหว่างปี พ.ศ. 2437-2489

และสอดคล้องกับ มูลนิธิสืบสานล้านนา (2562) โองเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาเกิดจากความร่วมมือของพ่อครู แม่ครูภูมิปัญญา กลุ่มศิลปินวัฒนธรรมพื้นบ้าน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันวิชาการ และองค์กรชุมชน ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด "งานสืบสานล้านนา" ร่วมกันปีละครั้งๆ ละ 4 วันในช่วงต้นเดือนเมษายน นับตั้งแต่ปี 2539-2543 เป็นระยะเวลา 5 ปีติดต่อกันโดยมีเป้าหมาย ที่สำคัญคือ การเผยแพร่องค์ความรู้และภูมิปัญญาในด้านต่างๆ ของล้านนาที่ได้มีการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และเป็นการนำเสนอกระบวนการสืบทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาล้านนาในด้านต่างๆ อาทิ ภาษาและวรรณกรรมล้านนา งานศิลปวัฒนธรรม คีตนาฏการล้านนา งานหัตถกรรมพื้นบ้าน สมุนไพร อาหารพื้นบ้าน ฯลฯ ในปี 2543 หลังจากการจัดงานสืบสานล้านนาครั้งที่ 3 ได้มีคำถามจากเด็กที่มาร่วมงานว่า "ถ้าสนใจจะเรียนรู้ภูมิปัญญาล้านนาจะเรียนได้ที่ไหน" คณะกรรมการจัดงานพ่อครูแม่ครูได้ไปขอคำแนะนำจาก หลวงพ่อพระพุทฺธพจนวราภรณ์ วัดเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ท่านให้แง่คิดว่าการสืบสานภูมิปัญญานั้นไม่ใช่ทำแค่ปีละครั้งๆ ละ 4 วันแต่ต้องทำตลอดเวลา ต้องทำทุกลมหายใจ ท่านเปรียบเทียบการสืบสานภูมิปัญญาเสมือนสายน้ำไหล หากน้ำเก่าไหลไป น้ำใหม่ไม่ไหลมา ก็เป็นน้ำแห้งสายน้ำแห้ง หากน้ำเก่าไม่ไหลไป น้ำใหม่ไม่ไหลมา ก็เป็นน้ำเน่า แม่น้ำจะยังคงเป็นแม่น้ำ เมื่อน้ำเก่าไหลไป น้ำใหม่ไหลมาทดแทนสืบเนื่องกันไป จึงส่งผลให้เกิดการจัดตั้ง โองเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา ขึ้น ปัจจุบันโองเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาได้ดำเนินงานกิจกรรมสืบสานภูมิปัญญามาจนเป็นที่ยอมรับขององค์กร หน่วยงานต่างๆ มากขึ้น ในขณะที่โองเฮียนเองก็ยังมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรและทุนปัจจัยเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เพิ่มมากขึ้นโดยลำดับ ทางคณะกรรมการบริหารโองเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาจึงได้ดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้ง "มูลนิธิสืบสานล้านนา" ขึ้น เพื่อสร้างฐานที่มั่นคงในการสืบสานภูมิปัญญาในระยะยาวและได้รับอนุญาตจัดตั้งเรียบร้อยแล้วในวันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2556 เกือบยี่สิบปีแล้ว ที่โองเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาได้ดำเนินการสืบทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาสู่เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษาและผู้ที่มีสนใจ สนับสนุนการจัดกิจกรรมสืบทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาล้านนาของกลุ่มเยาวชนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา สนับสนุนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาของพ่อครูแม่ครู จัดตั้งกองทุนสวัสดิการพ่อครูแม่ครู ตลอดจนได้มีการพัฒนาหลักสูตร ๓ ระดับ คือหลักสูตรเรียนรู้ภูมิปัญญาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรเรียนรู้ภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาอาชีพ และหลักสูตรครูภูมิปัญญารุ่นใหม่

5.2.3 สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้นๆ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้นๆ อยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำองค์ความรู้ไปบรรจุในหลักสูตรของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2559) ที่มีการจัดตั้งหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนา จุดประสงค์เฉพาะมุ่งสร้างบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจในอัตลักษณ์ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นรวมทั้งปรับใช้คุณค่าทางวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ให้ความสำคัญกับการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างเป็นองค์รวม (Holistic) เพื่อทำความเข้าใจพัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะอาณาบริเวณแอ่งสกลนคร (อีสานตอนบน) อนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงและอาเซียน

และสอดคล้องกับ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2559) ที่มีการจัดตั้งหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาลุ่มน้ำโขงศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2559) มุ่งผลิตมหาบัณฑิตให้มีความรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขงอย่างถ่องแท้และลุ่มลึก และมีความสามารถในการวิจัย การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบันของอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ทางด้านสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ ภาษาและวรรณกรรม ปรัชญาและศาสนา โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ละครยาบรรณนักวิจัย พร้อมทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างสันติสุข เพื่อก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 อย่างเข้มแข็ง

5.2.4 จัดทำเป็นตำราเรียน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นตำราเรียนอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นตำราเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ หนังสือขนาดเอก ของ วันกวี สุดใจ (2552) **หนังสือขนาดเอก** แบบฝึกหัดสำหรับฝึกทักษะการตีระนาดเอกให้แม่นยำ เริ่มตั้งแต่การไล่เสียงไปจนถึงการฝึกความชำนาญในการตีกลอง รวมถึงการตีแบบข้ามโน้ตระยะต่างๆ ซึ่งผู้เขียนได้รวบรวมจากประสบการณ์ที่เคยฝึกมา ถ้ามองจากครูหรือผู้รู้หลายๆท่าน และที่ผู้เขียนได้คิดขึ้นมา เพื่อเป็นแบบฝึกหัดสำหรับนำไปใช้ในการตีระนาดเอก เนื่องจากการเล่นดนตรีไทยนั้นบางเพลงจะมีท่วงทำนองที่ค่อนข้างยาก จึงต้องใช้ความชำนาญและความคล่องตัวในการบรรเลง หากมองข้ามการฝึกแบบฝึกหัดไปอาจจะทำให้เกิดปัญหาในการบรรเลงได้

และสอดคล้องกับ หนังสือซอฮู้ ศิราภรณ์ จิโรจจารุวัฒน์ (2552) **หนังสือซอฮู้** เป็นแนวทางในการฝึกบรรเลงซอฮู้ให้กับผู้ที่มีความสนใจ และผู้ที่ต้องการช่วยอนุรักษ์ศิลปะการแสดงแขนงหนึ่งของไทย นอกจากให้ความบันเทิงแล้วยังช่วยให้มีสมาธิเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย สื่อการสอนชุดนี้ จึงเปรียบได้กับประตูบานแรกที่พร้อมจะเปิดต้อนรับทุกท่านเข้าสู่โลกแห่งเสียงดนตรีไทย หวังว่าทุกท่านจะพบกับ ความสนุกสนานในการฝึก และได้รับประโยชน์จากสื่อการสอนชุดนี้

5.2.5 สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชน พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปสร้างรายได้แก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปสร้างรายได้แก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) (2562) ซึ่งสนับสนุนให้ชาวบ้านชุมชนบ้านท่าเรือส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก และผลิตเครื่องดนตรีพื้นเมืองและทอผ้าไหม เป็นอาชีพเสริม โดยรวมกลุ่มกันผลิตและจำหน่ายในรูปของวิสาหกิจชุมชน สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านมีชีวิตความเป็นอยู่แบบพอกินพอใช้ มีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้เก็บกิน ช่วยลดรายจ่ายภายในครัวเรือน นอกจากนั้น ชาวบ้านยังรวมตัวกันบริหารจัดการขยะและรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยจัดตั้งเป็นเงินกองทุนของชุมชน จนชุมชนบ้านท่าเรือ ตำบลท่าเรือ อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ได้รับรางวัลถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งจุดเด่นของ ชุมชนบ้านท่าเรือ ได้แก่ การผลิตเครื่องดนตรีอีสานพื้นบ้าน เช่น แคน พิณ โหวด กลุ่มศิลปาชีทอผ้าไหม และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมชาวไท-อีสาน เป็นต้น

และสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (กสอ.) (2562) ได้จัดทำโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry Village : CIV) ขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนถึงปัจจุบัน เพื่อดึงอัต

ลักษณะของชุมชนผสมผสานกับการใช้องค์ความรู้ การสร้างสรรค์และวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผนวกกับองค์ความรู้เทคโนโลยี สร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์และบริการ เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บูรณาการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ นำเสนอภาพลักษณ์ของประเทศไทยในมุมมองใหม่ที่แตกต่าง เน้นคุณค่าที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผ่านวิถีความเป็นไทย เพื่อหวังขยายฐานการท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปเมืองรอง เพื่อเพิ่มรายได้แก่ชุมชน ยกกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ติดบ้านในต่างจังหวัด ลดปัญหาความหนาแน่นของประชากรที่เข้ามาทำงานทำในเขตนครอุตสาหกรรม และยกระดับเศรษฐกิจฐานราก

5.2.6 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้มาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำมาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสตูล (2562) องค์การบริหารส่วนตำบลควนสตอ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยกองสวัสดิการสังคมและการเกษตร ร่วมกับศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตำบลควนสตอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านกุ่มปะโหลด โรงพยาบาลควนโดน กลุ่มสตรี อสม. และกลุ่มอาชีพตำบลควนสตอ จัดงานคืนความสุขให้กับผู้สูงอายุตามโครงการ “ชีวิตสดใส วัยสูงอายุ” เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น บูรณาการทุกภาคส่วน เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย กิจกรรมการแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ เช่น ฟุตบอล เปตอง ชกเย่อ กอล์ฟพิศดาล ฯลฯ กิจกรรมอบรมให้ความรู้ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เช่น การจำหน่ายสินค้าจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การแข่งขันสานโคระจำปาตะ การแข่งขันทำขนมรายา การนวดแผนไทย รวมถึงกิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยผู้สูงอายุ สอนการทำขนมต้มจากใบมะพร้าว ใบกะพ้อแก่กลุ่มสตรี เด็ก และเยาวชน โดยมีการมอบเกียรติบัตรให้กับผู้สูงอายุดีเด่นในสาขาต่าง ๆ

และสอดคล้องกับ เทศบาลตำบลเชิงดอย (2559) จัดทำโครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ และพัฒนาคุณภาพชีวิต (โรงเรียนชราบาลวุฒิวิทยาลัย) ขึ้น เพื่อจัดกิจกรรมการอบรมระยะยาวให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ทั้ง ทางด้านการส่งเสริมสุขภาพ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญา และด้านเทคโนโลยี เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ที่ได้จากโครงการไปประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และเพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลเชิงดอยให้เกิดความ ยั่งยืน เช่น เพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุด้านการภูมิ ปัญญาวัฒนธรรม เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถนำความรู้ ที่ได้จากโครงการไปประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ เทศบาลตำบลเชิงดอยให้เกิดความยั่งยืน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การทำโลชั่นสมุนไพร วัฒนธรรมภูมิปัญญาล้านนา การทำตุ้งล้านนา สมุนไพรตะไคร้หอมไต้ยุงและประโยชน์ ของสมุนไพร การสืบทอดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การจักรสานไม้ไผ่ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ฯลฯ

5.2.7 จัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ไปจัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำไปจัดทำเป็นตำราเชิงพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้อง

กับ สำนักพิมพ์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สนพ.แห่ง (พิภักข์ สอนไย , 2559) หนังสือ "โน้ตเพลงไทยสำหรับบรรเลงจะเข้" เล่มนี้ ผู้เขียนมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนมองเห็นโครงสร้างเพลง ลักษณะทำนองอย่างเป็นรูปธรรมสามารถเข้าใจเพลงได้เร็วขึ้น เพื่อช่วยประหยัดเวลาในชั้นเรียนและยังสามารถใช้ทบทวนด้วยตนเอง บทเพลงที่นำมาเรียบเรียงในเล่ม ได้ยึดตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ชั้น 7 พ.ศ. 2553 สำหรับเครื่องสายจำนวน 27 เพลง โดยยกเว้นเพลงที่ซ้ำกับเกณฑ์ฯ ชั้นก่อน ซึ่งในตอนท้ายเล่มได้แนบแผ่นซีดีบันทึกการบรรเลงจะเข้ซึ่งบรรเลงด้วยตัวผู้เขียนเอง เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับผู้เริ่มเรียนปฏิบัติจะเข้

และสอดคล้องกับ สำนักพิมพ์ : สยามปริทัศน์, สนพ. (ถาวร สิกขโกศล , 2559) หนังสือ "เจ้ายุทธจักรดนตรีไทย" เล่มนี้ ได้นำเสนอเรื่องราวของยอดฝีมือในยุทธจักรดนตรีไทยและความจริงอันอยู่เบื้องหลังการประชันระนาดเอกในภาพยนตร์ เรื่อง"โหมโรง" เรื่องของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรสาติน) ตัวตนจริงของ "ขุนอินทร์" เรื่องพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ตัวตนจริงของครูเทียน นั้นปรับปรุงเพิ่มเติมจากบทความที่เขียนลงนิตยสาร ศิลปวัฒนธรรม ส่วนเรื่องความยิ่งใหญ่ของครูหลวงประดิษฐไพเราะนั้นเขียนขึ้นใหม่ทั้งหมดและยังไม่เคยพิมพ์เผยแพร่มาก่อน โดยได้เขียนขึ้นใหม่ทั้งหมดและยังไม่เคยพิมพ์เผยแพร่มาก่อน โดยได้เขียนเรื่องของพระประดิษฐไพเราะ (ครูมีแขก ดุริยางกูร) ไว้ข้างต้น เพราะเป็นบุคคลสำคัญของดนตรีสำนักประดิษฐไพเราะ ทั้งยังมีเรื่องของครูช้อย สุนทรวาทีนัจฉริยะศิลปินดนตรีตาบอดและครูท่านอื่นตลอดจนเรื่องอื่น ๆ รวมอยู่หลากหลาย อ่านสนุก น่าสนใจ และยิ่งเหมาะสำหรับครู นักศึกษา วิชาดนตรีไทย และผู้สนใจทุกคน

5.2.8 บุรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้มาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำมาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้พิการ ซึ่งสอดคล้องกับ ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) (2562) "ศิลปะจากผู้พิการทางสายตา สร้างคุณค่าส่งต่อเพื่อสังคม" เริ่มน่าสนใจขึ้นทันทีที่เราเห็นชิ้นงานศิลปะที่สร้างสรรค์โดยสองมือของผู้พิการทางสายตา ผู้พบเห็นต่างประทับใจและเริ่มตั้งคำถามกับขั้นตอนการสร้างชิ้นงานภายใต้โครงการ UOB Please Touch หรือ "โครงการกรุณาสัมผัส" ที่ทางธนาคารยูโอบี (ไทย) ได้ร่วมกับ บริษัทกล่องดินสอ จัดขึ้นในปี 2559 และดำเนินโครงการต่อเนื่องทุกปีจนถึงปัจจุบันนับเป็นอีกหนึ่งโครงการที่ช่วยส่งเสริมทักษะความรู้ด้านศิลปะให้กับผู้พิการทางสายตา เพื่อสร้างโอกาสสู่การเป็นศิลปินอาชีพ สำหรับครั้งนี้เป็นอีกครั้งที่ได้มาเข้าร่วมเวิร์คช็อป "ศิลปะสัมผัสได้" กิจกรรมในโครงการกรุณาสัมผัส ที่นอกจากจะเพิ่มความรู้และทักษะให้ผู้พิการทางสายตาอายุระหว่าง 10-60 ปีที่มีความสนใจด้านศิลปะแล้ว ความพิเศษที่เพิ่มขึ้นคือ ทุกชิ้นงานจากการสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้พิการทางสายตาวillนำไปส่งต่อให้กับผู้อื่นก่อให้เกิดประโยชน์ นับเป็นสิ่งที่สร้างคุณค่าทางจิตใจให้กับกลุ่มคนรักงานศิลป์ที่อยู่ในโลกมืดนี้ได้อย่างมาก นับเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมในปีนี้เลยก็ว่าได้

และสอดคล้องกับ องค์การอนามัยโลก (2556) "การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน แนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน" วัฒนธรรมและศิลปะ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมมีความสำคัญต่อการเติบโตและพัฒนาการส่วนบุคคล เพราะเป็นการช่วยให้บุคคลเกิดอัตลักษณ์ ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองมีสมรรถภาพและยังเป็นโอกาสที่คนพิการจะได้สร้างสรรค์ เพื่อสังคม

อีกด้วย องค์ประกอบด้านสังคมนี้จะชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคที่กั้นขวางไม่ให้คนพิการสามารถเข้าร่วมในแง่มุม ทางวัฒนธรรมและศิลปะของครอบครัวและชุมชนของตนพร้อมทั้งเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาบทบาทของวัฒนธรรมและศิลปะในการยืนหยัดท้าทายจากการถูกประณามและการกีดกันต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับคนพิการ และส่งเสริมให้เกิดความหลากหลาย ความครอบคลุมและการมีส่วนร่วม ลักษณะของการเข้าร่วม คนพิการสามารถเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตด้านวัฒนธรรมและศิลปะของครอบครัวและชุมชน ได้หลายลักษณะ ด้วยกัน กล่าวคือ คนพิการสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมและศิลปะในเชิง “รุก” คือ มีบทบาท ในฐานะ เป็นผู้ผลิต ผู้กำกับ ผู้เขียนและผู้แสดง หรือมีส่วนร่วมกิจกรรมในเชิง “รับ” คือ เป็นผู้ชมละคร ภาพยนตร์ หรือเป็นผู้สวมใส่ชุดพื้นเมือง เป็นต้น

5.2.9 จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ พบว่า สามารถนำองค์ความรู้จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์อยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่จำหน่ายออกสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) :CEA (สุวิทย์ วงศ์จุริราพาณิชย์, 2562) โครงการ Craftsman Shift 2019 หลักสูตรบ่มเพาะ 30 ผู้ประกอบการที่ต้องการเพิ่มมูลค่า คุณค่าและช่องทางการตลาดให้ผลิตภัณฑ์คราฟต์ของไทยเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งกระแสการบริโภคงานหัตถกรรม (Craft) หรืองานฝีมือของคนไทยในวันนี้มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ของผู้ประกอบการที่น่ารักแห่งงานช่างฝีมือภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนไทยมาปรับแนวคิดพลิกวิธีการผ่านกระบวนการออกแบบเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองไลฟ์สไตล์ของผู้ใช้ในยุคดิจิทัลได้อย่างลงตัว เช่น “โยธกา” แบรินด์เฟอร์นิเจอร์โดยคุณสุวรรณ คงขุนเทียน ที่นำงานสานผักตบชวามาพัฒนาต่อยอดเป็นเฟอร์นิเจอร์ “Korakot” โดยกรกต อารมย์ดี ก็กับการนำภูมิปัญญาการทำว่าจู่พาทาที่เรียนรู้จากคุณปู่มาพัฒนาเป็นของตกแต่งบ้าน งานออกแบบเฟอร์นิเจอร์ รวมไปถึงการสร้างอาคารไม้ไผ่ขนาดใหญ่กับ The Buffalo Café ที่อัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร

และสอดคล้องกับ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) :CEA (สมคิด อเนกทวีผล, 2562) ปั้น “ดินกระดาษ” สู่ของแต่งบ้านหลากหลาย กับ 103Paper ซึ่งชื่อแบรนด์ "103Paper" นั้น มาจากรหัสประจำตัวนักศึกษาของ วิทยา ชัยมงคล เจ้าของแบรนด์ ซึ่งตั้งใจไว้ตั้งแต่สมัยนั้นว่าถ้ามีกิจการเป็นของตัวเอง จะใช้เลขนี้เป็นชื่อแบรนด์ เพื่อระลึกถึง “ช่วงเวลาที่ดีที่สุดช่วงหนึ่งของชีวิต” ... ส่วนคำว่า paper ก็บ่งบอกถึงวัตถุดิบของผลิตภัณฑ์ก็คือกระดาษนั่นเอง ครั้งแรกที่ผลิตภัณฑ์ 103Paper ออกขายคือในตลาดนัดแห่งหนึ่ง ที่มีแนวทางทางการตลาดที่มีความเฉพาะตัว ซึ่งผลการตอบรับนั้น วิทยาเผยว่า “ค่อนข้างน่าพอใจ” แต่กลุ่มเป้าหมายลูกค้ายังไม่ชัดเจนมากนัก จากนั้นจึงเริ่มเปลี่ยนแนวทาง โดยการเริ่มส่งผลงานเข้าประกวด แม้การส่งผลงานครั้งแรกจะยังไม่ได้รับรางวัล แต่กลับทำให้ได้พบจุดเปลี่ยน คือได้ร่วมจัดแสดงผลงานในโครงการที่มีผู้คนให้ความสนใจ และให้การยอมรับ จึงส่งผลงานเข้าประกวดเรื่อยๆ ผลคือได้รับรางวัลต่างๆ จากหลากหลายหน่วยงาน รวมถึงการเข้าร่วมงานออกร้านกับหน่วยงานของกรมส่งเสริมการส่งออก และหน่วยงานอื่นๆ อีกหลายแห่งช่องทางประชาสัมพันธ์หลัก จึงผ่านกลุ่มหน่วยงานของรัฐ หรือกิจกรรมส่งเสริมธุรกิจ sme ของเอกชนต่างๆเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์ที่ค่อนข้างแข็งแกร่ง ให้ความ

น่าเชื่อถือกับกลุ่มเป้าหมายได้ดี และยังสามารถต่อยอดให้เราสามารถนำข้อมูลส่วนนี้ในการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางส่วนตัวของเราเช่น เว็บไซต์, เฟสบุ๊ก, IG, Line หรือช่องทางอื่นๆ ได้อีกด้วย

5.2.10 บูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย พบว่า สามารถนำองค์ความรู้มาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก คือ องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่สามารถนำมาบูรณาการส่งเสริมทำกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วย ซึ่งสอดคล้องกับ รศ.นพ.ปัญญา ไข่มุก (2562) สสส. และทีมผู้จัดงาน ได้เลือก "โยน" มาเป็นการแสดงในพิธีเปิด ก็เพื่อต้องการสื่อให้เห็นว่า...โยนไม่ใช่เพียงแค่ศิลปะประจำชาติไทย แต่ยังเป็นรูปแบบกิจกรรมทางกาย (Physical Activity) ที่น่าสนใจอีกด้วย เนื่องจากรูปแบบ "การเล่นโยน-การรำโยน" นั้น ในทางวิทยาศาสตร์ถือว่า...ช่วยในเรื่องการบริหารร่างกายและกล้ามเนื้อได้เป็นอย่างดี นับเป็นส่วนผสมลงตัวระหว่างศาสตร์และศิลป์ "การแสดงท่วงท่าของโยนนั้น ผู้สวมบทบาทต้องอาศัยกำลังกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ เพื่อแสดงออกผ่านท่วงท่าต่าง ๆ ของตัวละคร ซึ่งกว่าที่ตัวละครเหล่านี้จะขึ้นเวทีทำการแสดงได้ก็ต้องผ่านการฝึกฝนอย่างหนัก โดยผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงเท่านั้น จึงจะแสดงโยนได้" ตัวละครในโยน ตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ และวานรหรือตัวลิงนั้น แต่ละตัวละครก็จะมีท่าทางลีลาที่ผสมผสานทั้งความอ่อนช้อยและเข้มแข็งโดยในทางวิชาการสามารถจำแนกท่วงท่าเหล่านี้ตาม "ระดับความหนักเบาของการเคลื่อนไหว" ได้ครบทั้ง 3 ระดับ นั่นคือ...ระดับเบา ปานกลาง และหนัก โดยพิธีเปิดครั้งนี้ทางผู้จัดหยิบยกโยนตอน "ยกรบ" มาจัดแสดง ซึ่งก็เป็นหนึ่งในตอนที่เต็มไปด้วยชั้นเชิงลีลาท่ารำที่ประณีตงดงาม มีเรื่องราวการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ "ออกกำลังกายด้วยโยน" เริ่มที่เด็ก ซึ่งการสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนฝึกโยน จะช่วยลดพฤติกรรมเนือยนิ่ง ลดการติดมือถือ หรือลดการใช้ชีวิตหน้าจอ ให้กับบุตรหลานได้ การสนับสนุนให้เด็ก ๆ ได้ฝึกโยน จะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้แก่พ่อแม่-ผู้ปกครอง

และสอดคล้องกับ เจษฎา อานิล อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมชีวการแพทย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2562) "คุณประโยชน์ของการออกกำลังกายจากการฝึกโยน" ไว้ว่า... การแสดงโยนโดยทั่วไปเป็นการประยุกต์ใช้ทักษะทั้งทางด้านร่างกาย การรับรู้ และประสาทสัมผัส ซึ่งถ้าพูดในเชิงสุขภาพแล้ว "โยนเป็นกิจกรรมทางกายที่มีประโยชน์มาก"จะเห็นได้จากผู้ที่ทำการแสดงโยนนั่น ต้องใช้ร่างกายผ่านท่าทางของตัวละครต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ ตัวลิง มีการวัดผลในเชิงวิทยาศาสตร์และเชิงสถิติ มีผลจากการ "วัดค่ากายและค่าสมอง" ด้วย ทั้งนี้ เรื่อง "การวัดผล" เพื่อหาค่าทางกายและสมองนั้น อ.เจษฎาระบุว่า...ตัวละครโยนที่รายรำนั้น แต่ละตัวละคร แต่ละท่วงท่ามีการเคลื่อนไหวร่างกายแตกต่างกัน เช่น "ตัวลิง" เป็นตัวละครที่มีท่าทางการเคลื่อนไหวมาก โดยเฉพาะบริเวณขา โดยมี ค่าการเคลื่อนไหวร่างกาย หรือค่า PA สูงกว่าตัวละครอื่น และมี ค่าทางสมอง หรือ Brain Activity สูงมากเช่นกัน ส่วนตัวละครอื่น ๆ อย่าง "ตัวพระ" แม้จะมีการเคลื่อนไหวไม่บ่อยมาก ทำให้ค่า PA ออกมาน้อยกว่าตัวลิงนิดหน่อย แต่ในส่วนค่าทางสมองที่วัดค่าได้จะมีค่าที่สูงกว่าตัวลิง เนื่องจากมีการใช้ท่าทางที่ซับซ้อน และที่ใช้ร่างกาย กล้ามเนื้อ หลายส่วน ขณะที่ "ตัวนาง" และ "ตัวยักษ์" ค่าการเคลื่อนไหวร่างกายหรือค่า PA กับค่าทางสมองนั้น ค่าที่วัดได้จะอยู่ในเกณฑ์กลาง ๆ ทั้งนี้และทั้งนั้น "โยน" นอกจากเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพกายแล้ว ยังช่วยให้สมองส่วนต่าง ๆ ทำงานได้ดียิ่งขึ้นด้วย "ทุกตัวละคร ถ้ามีการเคลื่อนไหว 1 ครั้งจะทำให้สมองมีการประสานงานในหลายส่วน หลัก ๆ ก็จะเป็นสมองที่ควบคุมส่วนเคลื่อนไหว ตามมาด้วยสมองที่

ควบคุมในเรื่องของการฟัง เพราะการแสดงโขนต้องฟังและจับจังหวะด้วย สุดท้ายคือสมองที่ควบคุมการทรงตัว ดังนั้น จึงพูดได้ว่า โขนดีต่อกายแล้ว ยังดีต่อการพัฒนาระบบสมองด้วย" เหล่านี้เป็นอีกหนึ่งกรณี "มหัศจรรย์แห่งโขน" การแสดงรูปแบบนี้ทั้งเป็น "นาฏศิลป์ชั้นสูง" และยังสามารถ "ช่วยให้สุขภาพดี" ได้ด้วย

5.3 บทสรุป

องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์จำนวนมาก เป็นองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมอันมีค่าของชาติ ซึ่งไม่มีหน่วยงานใดในประเทศจะมีได้มากขนาดนี้ และองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ยังสามารถบูรณาการเข้ากับยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้เป็นอย่างดี หรือจะกล่าวได้ว่า “องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เข้าได้กับยุคไทยแลนด์ 4.0” ได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นแนวทางการบูรณาการในรูปแบบใด ก็สามารถผสมผสานกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งดูได้จากผลการวิจัยฉบับนี้ ว่าผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการบูรณาการไว้ 10 ข้อ ผลที่ออกมาทุกข้ออยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ยังสามารถพัฒนาต่อยอดไปใช้ประโยชน์ได้อีกมากมาย และยังสามารถคล้องกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0

5.4 ข้อเสนอแนะ

ควรมีการศึกษาแนวทางการบูรณาการองค์ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ในยุคไทยแลนด์ 4.0 เฉพาะจงเจาะลงไปแต่ละแนวทาง เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรมของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ต่อไป

บรรณานุกรม

Marquardt, M. J. (1996). Building the learning organization: a systems approach to quantum improvement and global success. New York: McGraw-Hill.

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม (ผู้ผลิต). คู่มือการจัดการความรู้ พ.ศ. 2557. นครปฐม;

ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2544). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เนต .

วิจารณ์ พานิช. การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ (2548).

พรธิตา วิเชียรปัญญา.(2547).การจัดการความรู้: พื้นฐานและการประยุกต์ใช้.กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เนต .

ประเวศ วะสี. (2548). การจัดการความรู้ : กระบวนการปลดปล่อยมนุษย์สู่ศักยภาพ เสรีภาพ และความสุข.

กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์.(2549).องค์การแห่งความรู้:จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ.รัตนไตร กรุงเทพฯ

บทวิทยุรายการ “รู้ รัก ภาษาไทย” ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2550 เวลา 7.00 -7.30 น.)

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ

เจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม

๒๕๕๔. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 681.

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล “การจัดการความรู้.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<http://www1.si.mahidol.ac.th/km/node/2287> [ม.ป.ป.]. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562

จรัลวัลย์ ภักดีวุฒิ; “โลกของการบูรณาการ” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<https://www.gotoknow.org/posts/74693> สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562

ขวัญฤดี เกิดทรัพย์. (2552). การบูรณาการ หมายถึง. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<http://portal.in.th/inno-tiw/pages/1427>. สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2562

สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ อุตสาหกรรมพัฒนามูลนิธิ สถาบันเครือข่ายของกระทรวงอุตสาหกรรม

(สรอ.) [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก

<https://www.masci.or.th/service/%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%81%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%B9%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B8%B2%E0%B8%81/>

สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2562

จิรา นุช โสภา; เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา ศิลปวัฒนธรรมไทยเพื่อการท่องเที่ยว. จิรา

นุช โสภา.[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://hitthaiculture.blogspot.com/2011/08/blog-post.html> สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2562

นาย ญัฐดนัย ธรรมสโร; ความหมาย ศิลปวัฒนธรรมไทย.[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<https://sites.google.com/site/silpwathnthrrmthiy/thima-khxng-wathnthrrm-thiy/home/khwam-hmay> สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2562

นาย ญัฐดนัย ธรรมสโร; ที่มา ศิลปวัฒนธรรมไทย.[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<https://sites.google.com/site/silpwathnthrrmthiy/thima-khxng-wathnthrrm-thiy/home/khwam-hmay/thima-khxng-wathnthrrm-thiy> สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2562

วิทยาลัยนาฏศิลปสรรณบุรี ; แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานด้านดนตรี-นาฏศิลป์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ชุมชน, 2559

วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี ; วิธีการเชิดเบิกหน้าพระหนังใหญ่ วัดสว่างอารมณ์ จังหวัดสิงห์บุรี, 2559

วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา ; อนุรักษ์สืบสานสำเนียงเสียงเพลงโคราช, 2559

วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ; การจัดการ “กลอนลำ” ของหมอลำสมชาย เงินล้าน, 2561

วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ; การจัดการความรู้สู่ชุมชนด้วยวงมโหรีอีสาน, 2561

วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ; เพลงขอทานจังหวัดสุโขทัย, 2561

วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ; เทคนิคการสอนนาฏศิลป์สำหรับผู้พิการ, 2560

วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง ; การผลิตเครื่องดนตรีโนราเพื่อธุรกิจชุมชน, 2560

วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). คำเฉลยและการแปลความหมาย. ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา, 18 (3), หน้า 8 -11

กระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2561); ข่าวประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ 29 พ.ย. 2561 [ออนไลน์]

เข้าถึงได้จาก:

http://www.culture.go.th/culture_th/ewt_news.php?nid=3880&filename=index
สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2562

กระทรวงการต่างประเทศ (2562). โครงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในประเทศญี่ปุ่น [ออนไลน์] เข้าถึงได้

จาก: <http://www.mfa.go.th/main/th/news3/6886/108524->

<http://www.mfa.go.th/main/th/news3/6886/108524-%E0%B9%82%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%9C%E0%B8%A2%E0%B9%81%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B9%88%E0%B8%A8%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B8%8D%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%9B%E0%B8%B8%E0%B9%88%E0%B8%99.html> สืบค้น 15 สิงหาคม 2562

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2544); ศูนย์สถาปัตยกรรมล้านนา [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<https://www.museumthailand.com/th/museum/Lanna-Architecture-Center> สืบค้น
20 กุมภาพันธ์ 2562

มูลนิธิสืบสานล้านนา (2562); โองเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<http://lannawisdoms.in.th/> สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2562

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (2559); หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการพัฒนา [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<http://hms.snru.ac.th/topics/785> สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2562

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2559); หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาลุ่มน้ำโขงศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2559) [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: [http://kku-](http://kku-mekongstudies.blogspot.com/p/blog-page_20.html)

[mekongstudies.blogspot.com/p/blog-page_20.html](http://kku-mekongstudies.blogspot.com/p/blog-page_20.html) สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2562

วันกวี สุดใจ (2552); หนังสือระนาดเอก กรุงเทพฯ: เอ็มไอเอส.

ศิริานนท์ จิโรจจารุวัฒน์ (2552); หนังสือขออุ้ กรุงเทพฯ: เอ็มไอเอส.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

(2562); ชุมชนบ้านท่าเรือ [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<http://www.rdpb.go.th/th/Sufficiency/%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%A8%E0%B8%B9%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B9%8C%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%9E%E0%B8%AD%E0%B9%80%E0%B8%9E%0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%87-47->

<http://www.rdpb.go.th/th/Sufficiency/%E0%B9%81%E0%B8%AB%E0%B9%88%E0%B8%87->

[c37/%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%9A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B8%AD-v7637](http://www.rdpb.go.th/th/Sufficiency/%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%9A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B8%AD-v7637) สืบค้น 30 เมษายน

2562

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (กสอ.) (2562); หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry Village : CIV)

[ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://www.dip.go.th/th/news/thumb/2018-06-14-03-26-18>

สืบค้น 30 เมษายน 2562

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสตูล (2562); โครงการ “ชีวิตสดใส วัยสูงอายุ” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<http://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190808192504538> สืบค้น 30

สิงหาคม 2562

เทศบาลตำบลเชิงค้อย (2559); โครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและพัฒนาคุณภาพชีวิต (โรงเรียนชรา
บาลวุฒิวินิจฉัย) [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

http://www.cheongdoi.go.th/img_update/download/64_353_project1.pdf สืบค้น

30 สิงหาคม 2562

พิภัส สอนไย , 2559; นิตเพลงไทยสำหรับบรรเลงจะเข้ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2559

ถาวร สิกขโกศล , 2559; เจ้ายุทธจักรดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : ศยาม, 2559.

ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) (2562); “ศิลปะจากผู้พิการทางสายตา สร้างคุณค่าส่งต่อเพื่อสังคม” [ออนไลน์]

เข้าถึงได้จาก: [https://www.uob.co.th/investor/news/press-news/2019/news-](https://www.uob.co.th/investor/news/press-news/2019/news-18Mar2019.page)

[18Mar2019.page](https://www.uob.co.th/investor/news/press-news/2019/news-18Mar2019.page) สืบค้น 30 สิงหาคม 2562

องค์การอนามัยโลก (2556) “การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน แนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

โดยชุมชน” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44405/9789241548052_social_t

[ha.pdf;jsessionid=92C60666F431E50558DAF142E58062C6?sequence=168](https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44405/9789241548052_social_t) สืบค้น 30

สิงหาคม 2562

สุวิทย์ วงศ์จิราวาณิชย์, 2562; Craft ไทย Craft อย่างไร [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/Craft> สืบค้น 30 สิงหาคม 2562

สมคิด อเนกทวีผล, 2562; ปั้น “ดินกระดาษ” สู่ของแต่งบ้านหลากหลาย กับ 103Paper [ออนไลน์] เข้าถึงได้

จาก: <https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/103Paper> สืบค้น 30 สิงหาคม 2562

รศ.นพ.ปัญญา ไข่มุก (2562); ภูมิปัญญาไทยกับสุขภาพ : โชน. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/Craft> สืบค้น 10 กันยายน 2562

เจษฎา อานิล (2562); ภูมิปัญญาไทยกับสุขภาพ : โชน. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก:

<https://web.tcdc.or.th/th/Articles/Detail/Craft> สืบค้น 10 กันยายน 2562

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสิริสกุล เกิดมี

การศึกษา

ปริญญาตรี ปีที่จบการศึกษา : 2544

สถานที่: ภายในประเทศ

ระดับการศึกษา: ปริญญาตรี

สถานศึกษา: มหาวิทยาลัยนเรศวร

วุฒิการศึกษา: บริหารธุรกิจบัณฑิต

คณะ: มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สาขา: การจัดการธุรกิจ

ปริญญาโท ปีที่จบการศึกษา : 2556

สถานที่: ภายในประเทศ

ระดับการศึกษา: ปริญญาโท

สถานศึกษา: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วุฒิการศึกษา: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณะ: ศึกษาศาสตร์

สาขา: การบริหารการศึกษา

ประวัติการทำงาน

ช่วงปี 2550 – 2554 บริษัท สรีธร จำกัด (บริษัทในเครือ ITD)

ตำแหน่ง จัดซื้อสำนักงาน, จัดซื้อวิศวกรรม

ช่วงปี 2556 – ปัจจุบัน สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา

